

SEVGİ

DÜNYASI

MAYIS 2018 Sayı: 593 Fiyat: 10 TL

NEŞE HAKKINDA

BİLİNÇ ve YAŞAM SÜRESİ

HOŞ GÖRMEK, HAK VERMEK

Onur Başkanı:
Dr. Refet Kayserilioğlu

Sahibi ve Genel Yayın Müdürü:
Ayşegül Kayserilioğlu

Yazı İşleri Müdürü:
Güngör Özyiğit

Yayın Kurulu:
Güngör Özyiğit
Nelda Bayraktar
Hale Ürkmezgil

Haberleşme
ve Okur/Abone İlişkileri:
0535 4554223 - 0549 7220248

Yönetim Yeri:
Hayri Eğmezoğlu Sk. İkizler Ap.
No: 8 D: 32 Erenköy/İst.

Baskı:
Hedef Dijital Baskı
Taksim Cad. No: 19/A
Taksim/İstanbul

Fiyatı: 10 TL
Yıllık Abone: 120TL
Yurt Dışı: 140 TL

İÇİNDEKİLER

Hoş Görmek, Hak Vermek,
Bağışlamak 2
Dr. Refet Kayserilioğlu

Putperestlerden Eziyet,
Rabbinden Sınav!.. 8
Ahmet Kayserilioğlu

Âkil İnsan
Emmanuel Kant 12
Güngör Özyiğit

Neşe Hakkında - 2 19
Nihal Gürsoy

İstanbul - 3 26
Seyhun Güleçyüz

Peki, Ya Uzay?... 35
Çev: Nelda İnan

Bilinç ve
Yaşam Süresi 40
(Canlı Kryon Celsesi)

Dergimizin internet sitesini
www.sevgidunyasidergisi.com, www.dostluk.org
adreslerinden ziyaret edebilirsiniz

Sevgili Dostlar

Hiç hayatınızda “Bu bana yapılır mı? Ben bunu hak edecek insan mıyım?” dediğiniz oldu mu? Mutlaka hepimiz en az bir kere bu acı tecrübeyi yaşamış ve şaşkına dönmüştüzdür. Bir gencin ergenlikten çıkması gibi doğal ama sarsıcı bir durumdur bu. İnsanı ve hayatı tanıma yolunda gerçek adımlar atmaya başlarız. İçimizden akıllı olanlar; başkalarının tecrübelerine dikkat ederler. Edebiyata, özellikle roman sanatına düşkün olanlar; en azından düşünce planında daha zengin tecrübe ortamı içinde olduklarından daha şanslıdırlar. İnsanlar böyledir; şu tecrübe dünyasında birbirlerine bilerek ya da bilmeyerek üzüntü, sıkıntı ve acı verirler; en büyük acıyı da güvendiğiniz, sizi sevdiğini düşündüğünüz insanlar yoluyla yaşarsınız çoğu zaman. Elbette kararlar bize aittir: “Artık demek böyle, ben de acımasız olacağım.” “Bana yapılanın intikamını mutlaka alacağım.” “Hak yerini bulmalı, bana bunu yapan ya da yapanlar hak ettikleri cezayla cezalandırılmalı...” Bunları mı diyeceğiz? Hiddet ve öfkemize en baştan gem vurabilirsek, istemediğimiz, kendimize yakıştıramayacağımız durumlara sürüklenmekten daha en başında koruruz kendimizi. Zordur ama çok gereklidir. Üzülürüz, çok üzülürüz. Şunu aklımızın bir kenarında tutalım ki, aslında çoğu zaman sizi üzmemek için yapılmamıştır olanlar. İnsanlar, yakınlarınız hayatlarını kendi bildikleri gibi yaşamaya çalışırlarken, hesap edemedikleri, kontrollerinden çıkan nedenlerden dolayı sizi de etkileyecek sonuçlara sebep olmuşlardır. Hiçbir kötü muameleye lâyık olmadığımızı düşünmek gibi bir zanla kendi kendimizi yüceltemeyiz öyle değil mi? Karşılıklı haklarla birbirimize bağlı olduğumuz hiçbir insan nefreti, aşağılanmayı, çamurda debelenmeyi hak etmemelidir, hele ki vaktinde sevdiğimiz kişilerse onlar. Sevgi bitmez, bitmemeli, bitirilmemeli, sevilen unutulmamalıdır. Biz de insanız üstelik, biz de bilmeden ve istemeden bir başkasına sınav konusu olmuşuzdur ya da olacağızdır mutlaka. Bunun aksini iddia etmek kibire girer ve kibir en büyük yalanlardan biridir kuşkusuz. Bu gerçeği kabullenmekten başka bir yol yoktur. O nedenle bize yapılanlarla değil, kendi yaptıklarımızla ilgilenmeyi öne alalım. Gerçek yolunda yürüyenlerin hiç düşmanı olmaz mı? En başta vesvese veren olmak üzere tabii ki çok sayıda vardır. Ama sabır, tolerans, korkusuzluk, doğruya ve gerçeğe güven, O’na teslimiyet bizlerin dayanaklarıdır. Hani O bizim bütün düşmanlarımızı bilir, bize O’nun dostluğu yeterdi ya, işte onun gibi. “Gerçeği öğrenenler onun yükünü aldıklarından, doğruyu bilenler onun mesuliyetini bulduklarından duramazlar, yollarına her ne çıkarsa çıksın.”

En Derin Sevgilerimizle

SEVGİ DÜNYASI

Hoş görme, eski dilde müsamaha'nın, Batı dillerindeki tolerans'ın karşılığıdır. Bu eş anlamlı kelimelerden genel olarak anlaşılan insanların hatalarına, görgüsüz, yanlış ve bize uymayan davranışlarına, sözlerine ve fikirlerine göz yummak, onları kendi halleriyle, kendi dertleriyle baş başa bırakmaktır. Bu tarz hoşgörüde, insanları sevmek, onlara el uzatmak, doğruyu göstermek ve öğretmek için çaba harcamak yoktur.

Dr. Refet Kayserilioğlu

Hoş Görmek, Hak Vermek, Bağışlamak

Hoş görmek, hak vermek ve bağışlamak, sabretmek gibi yüksek değerlerdendir. Yükselmenin beş esasına uyduktan ve yapılmaması gerekenleri yapmamaya başladıktan sonra, bu yüksek değerleri de kazanıp uygulamaya sıra gelir. Şimdi hoş görmekten başlayarak, hak vermeyi ve bağışlamayı iyice tanıyalım. O zaman bunların gerçekten üstün değerler olduğunu daha iyi görürüz.

Terbiyede, eğitimde ve insanlara yeni bilgileri ve doğru esasları benimsetmede sevgi, sabır, hoşgörü, hak verme ve bağışlama şarttır. Bunlar olmadan kimseyi değiştiremez, kimseye yeni bir şeyi kabul ettiremezsiniz.

Hoş görme, eski dilde müsamaha'nın, Batı dillerindeki tolerans'ın karşılığıdır. Bu eş anlamlı kelimelerden genel olarak anlaşılan insanların hatalarına, görgüsüz, yanlış ve bize uymayan davranışlarına, sözlerine ve fikirlerine göz yummak, onları kendi halleriyle, kendi dertleriyle baş başa bırakmaktır. Bu tarz hoşgöründe, insanları sevmek, onlara el uzatmak, doğruyu göstermek ve öğretmek için çaba harcamak yoktur.

Tolerans veya hoşgörü bu anlayışla, yanlıştan olanları dışımızda tutmak, onları görmezlikten gelmektir. Bu kadarı bile aslında hoşgörüsüz olmaktan elbette daha iyidir. Çünkü hoşgörüsüzlük en hafif şeklinde kınama ve ayıplama, biraz daha sert suçlama ve en şiddetlisi ise, cezalandırma, dövme, öldürme olarak görülür. Ülkemizde gerek çocuk terbiyesinde gerekse karı koca ilişkilerinde olsun böyle hoşgörüsüzlük örnekleri çoktur. Hoşgörüsüzlüğün en büyük örnekleri ise politika ve dini inanç alanında görülmektedir. Kendisi gibi düşünmeyeni, kendi inandığı gibi inanmayı yok etmek isteyenlerin örnekleri çoktur.

Günümüzde hoşgörü, daha geniş anlamda görülmeye çalışılıyor. Herkesin özgürce düşünebileceği, özgürce inanabileceği, özgürce girişimlerde bulunabileceği söyleniyor. Ama uygulamada bunlar tam yapılamıyor. Sadece medenî ve üstün görünen insan olma isteğiyle bunlar tam uygulanamaz. Hele çıkarılardan ve benliklerden fedâ etmeden uygulanması çok zordur. Aslında çeşitli görüşlere, düşüncelere ve inançlara saygı duyulmaya çalışılması, hoşgörüye alış-

mayı, gelişmeyi ve yükselmeyi sağlar. İnsanları tek tip olmak zorunluluğundan çıkarıp çeşitliliğin, renk renk oluşun güzelliğini getirir.

Bizim anladığımız hoşgörü ise, daha üstün ve daha insanca bir davranıştır. Bize göre hoşgörülü davranmak, insanların yanlışlarına, kötü tutumlarına karşı yalnızca göz yummak, anlayışlı olmak değildir. Eksikli gördüğümüz kişiye el uzatmak, ona doğruyu buldurmak, onu iyiyeye çekmeye çalışmaktır. Böyle bir davranış ancak, o kişiyi kardeş bilirsek ve gerçekten seversek mümkün olabilir. Yoksa kişiyi kendi eksikliği ve yanlışlığı ile baş başa bırakmak, "neme lâzım, ne hali varsa görsün" demek, onu yabancı görerek dışlamak olur. Bu görüşün daha ileri şekli, "bana dokunmayan yılan bin yaşasın" demektir. O yılan başka insan kardeşlerimi ister soksun, ister öldürsün, beni ilgilendirmez demektir. Bu koyu bir bencillik ve neme lâzımcılıktır. Hâlbuki bütün insanların aynı özden, "Yaradan'ın Sevgi Özünden" yaratılmış kardeşler olduğunu bilenler, insanları böyle yabancı görmez, onların eksiklerine ve sıkıntılarına karşı böyle ilgisiz kalamazlar.

Hoş görmek, insanı gerçek-ten sevenin, onun tekâmül yolunda hatalarından adım adım kurtulabileceğini bilen yapacağı bir eylemdir. İnsan, en doğru ve en üstün davranışa ancak zaman içinde ulaşabilir. Hiç kimse hatasından hemen kurtulamaz. Bu sürekli bir iç çabayı gerektirir. Çocuk da düşmeden, birçok hatalı adımlar atmadan yürüme-yi öğrenemez. Kendi hatalarımıza da, başkalarının hatalarına da hoşgörülü davranacağız, çabuk kızmayacağız, tenkide, suçlamaya sapmayacağız. Aksine düzelebileceği umidini ve inancını aşlamaya çalışacağız hem kendimize hem insanlara. İnsan eksiklerinden ve hatalarından kurtulacağına inanırsa, kendine güvenirse ve o yönde sürekli çaba içinde olursa her hatasını ve eksikliğini düzeltebilir. Öyleyse inancı ve güveni kaybetmemek için ve iç savaş sürekli yapmak için, insanın kendine sürekli moral vermesi gerekmektedir.

Olgun kişiler, sevdiklerine hoşgörüle davranarak, onları hatalardan kolayca kurtulabilecek güçte olduklarına inandırarak yollarını kısaltırlar. Tenkid ederek, kınayarak, suçlayarak hiç

kimse düzelmez. Bu tutum insanları savunmaya, sonra da düşman olmaya iter.

Dünyada, hatalardan kurtulmak için yaşıyoruz. İnsan hata yapacak, hatanın acısını çeke çeke hata yapmamayı öğrenecektir. Alınacak dersler, tecrübeler ve bilgiler böyle alınır. Bu yolu kısaltmak için de başkalarının tecrübelerinden ders almak gerekir. Başkalarının acı tecrübelerle edindikleri öz bilgileri alıp gönlünüze benimsetir ve onlara uygun yaşarsanız, ayrıca sizin de acı çekmenize gerek kalmaz.

HATADAN KURTULMAK İÇİN

Bir insan "Ben hatasızım" diyorsa, kendini tarafsız bir gözle incelemiyor, kendi eksiklerini göremiyor veya kendine iltimas yapıp hatalarını görmezlikten geliyor. Böyle bir insan büyük yanlış içindedir. Çünkü düzelve yoluna bir türlü giremez. Bazı kişiler de sürekli herkesi eleştirerek, suçlayarak ve kötüleyerek kendilerinin ne eksiksiz, ne üstün olduklarını kanıtlamak isterler. Onlar en büyük yanlış içindedirler. Başkalarını suçlamak, kötülemek kimseyi yükseltmez, üstün insan yap-

maz. Aksine küçültür ve suç işlemiş olur. Ayrıca başkalarını hoş görmemekle tecrübesiz ve bilgisiz olduklarını ortaya koyarlar. Üstelik bu davranışlarıyla kimseyi düzeltemezler, aksine düşman kazanmış olurlar.

Hatalardan kurtulmak için onları örtmeyeceğiz. Onları düzeltmemiz gerektiğini söyleyecek ve sürekli çaba içinde olmak gereğini de kabul edeceğiz. Dünyada hatalardan ve eksiklerden kurtulmak için yaşadığımızı hiç unutmayacağız. Kendimize de, insan kardeşlerimize de anlayışlı, insaflı ve hoşgörülü olacağız.

Elbette suç işleyeni, başkasına kötülük ve zulüm yapanı, toplum düzenini bozanı, insanların yaşamalarına ve yükselmelerine engel olanı hoş göreceğiz değiliz. Öylelerine kanunlar ve toplum düzeni gereken cezayı verecektir. Fakat bu ceza, intikam almak için olmayacak, aksine o kişiyi akıllandırmak, düzeltmek ve doğruya çekmek için olacaktır. Yaradan'ın düzeninde de kişinin başına gelen acılar, kazalar, belâlar, kişiye yanlış yolda olduğunu göstermek ve düzeltmek içindir. Suçlu olanı cezalarla uyarırken,

aynı zamanda ona doğru yolu göstermek ve doğru yaşama bilgilerini öğretmek gerekir. Hatasını görenin önünde, doğru davranışın bilgisi olursa düzelmesi kolay olur.

Hoşgörü üstün bir meziyettir. Yükselme yolunu görenler, tekâmül gerçeğini öğrenenler hoşgörü ve tolerans içinde olurlar. Onlar Yaradanlarını tanıdıkları ve sevdikleri için, O'na giden zor yolda insan kardeşlerine yardımcı olmayı görev bilirler. İnsana yardım ancak insanı severek, hoşgörü ve tolerans içinde olarak, başlaşılarak, hak vererek gerçekleşir. İnsana hizmet Hak'ka hizmettir. O'na olan borcumuzu ödemektir. Bizim Celselerimizde çok güzel belirttiği gibi:

"O, kendi yolundan sapanı da, doğru yolu bulanı da daha iyi bilendir. İşte siz bunun için yumuşatıcı ve hoşgörücü olunuz. Ayıp arayan, kovucu ve söz getirip götürən, haddi aşmış, hayra engel olucudur, işte siz, böyle çirkin ve kötü huyluya da, iyiyi ve iyiliği bildiriniz. Ona kendini, kendinizde buldurunuz."

Burada gerçeği görenlere doğru yolu; O'na giden yolu

bulanlara bir uyarı var: "Yumuşatıcı ve hoşgörücü olunuz" deniyor. Kötüleyen, ayıp arayan, dedikoducu, kovucu, söz getirip götürən ve insanları yeren kimseler, haddi aşan, hayra engel olanlardır. Onlar çirkin ve kötü huylulardır. Fakat siz onlara da iyiyi ve iyiliği öğretiniz. Onlara örnek olarak, düzelebilecekleri ümidini vererek hayra çekiniz. Yani onlara gerçek değerlerini, kendinizde geliştirdiğiniz değerlerle gösteriniz.

Hoşgürsüz kimseler, huzursuz ve mutsuzdur. Hoşgürsüz toplumlar, sürekli kavga ve döğüş içindedirler. Hoşgürülü kimseler ise değerlidirler, herkesçe sevilir ve beğenilirler. Onlar Yaradan'ın da sevgilileridirler.

HAK VERMEK

İnsanlara hak vermek, herkesi kendi şartları içinde değerlendirmekle mümkün olabilir ancak. Bir gecekonduda yetişmiş, görgü ve nezaket kurallarını öğrenememiş bir insanı kaba davrandığı için suçlamamak gerekir. Aksine onu yetiştigi şartlardan dolayı hoş görmek, daha iyisini bilemediği için suçlamayıp, ona incelikle

doğruyu öğretmeye çalışmak lâzımdır. Bir toplumda her seviyede insan bulunabilir. Bilgili, cahil, görgülü, görgüsüz, iyi, kötü, alt seviyede, üst seviyede birçok insan birarada yaşıyorlar. İnsanı sevenlere, tüm insanların aynı özden yaratılmış kardeşler olduğunu bilenlere düşen görev, bilgide, görgüde, iyilikte, gerçek insanlıkta geri seviyede olanları yükseltmeye, eğitmeye çalışmaktır. Suçlamakla, kötülemekle geride olan kardeşleri daha geriye itmiş ve onlara haksızlık yapmış oluruz.

Yaradan insana dünyada yaşama hakkını tanımışsa, herkesi de kendi yükselmesinden sorumlu tutuyorsa, bizim başkalarının yaşama ve tekâmül etme haklarına saygılı olmamız gerekir. Aslında insanlar birbirlerinin yükselmelerinden de sorumludur. Tekâmül topyekûn olur, yani insanlar kader birliği içindedir. Bir kimse ne kadar çok kişinin yükselmesine katkıda bulunuyorsa o kadar iyidedir, doğrudur ve yükselme içindedir.

Hâlbuki insanlar çoğunlukla kendilerine hak gördüklerini başkalarına hak görmüyorlar. Yalnız kendi çıkarını,

kendi rahatını düşünen bencil bir kimse, her şeyi kendine hak olarak görür. Bencilliğini ve nefsinin yenmeye başlayan kimseler ise, başkalarının da hakları olduğunu görünce, onlara hakları olanı vermeye başlarlar. Birimize hak olan hepimize haktır. Çünkü bazı haklarla dünyaya gelmiş bulunuyoruz. Hepimiz Yaradan'ın sevgisinden var olduk. Öyleyse Dünyada iyi yaşama ve yükselme herkesin hakkıdır. Birimize hak olan hepimize haktır. Kötü olan, insanlara haklarını vermemektir. Hele başkalarının hakkını zorla veya hile ile ellerinden almak en büyük kötülüktür.

HAK VERMEK ve HAKKINI VERMEK

Her zaman yalnız hakkımız olanı almalıyız. Hak sınırı ince bir çizgidir. Kendimizi haklı görüvermek ve her şeyi kendimize hak görüvermek kolaydır. İnsanları oldukları gibi sevebilmek için önce onlara hak verebilmeyi öğrenmeliyiz. Hak vereceğiz ve hakkını vereceğiz. Dikkat ediyorsanız hak vermenin iki yönünü ard arda söylüyorum. Birincisi insanlara tutum ve davranışlarında hak verebilmektir. Bu, o kişilerin şartlarını, durumunu iyi değerlendirmek, neden öyle

davrandığını anlamaya çalışmaktır. Bunda başarıya ulaşabilmek için kendimizi o insanın yerine koymak icap eder. O zaman kararlarımızda daha adil, daha gerçekçi oluruz.

İkinci husus da insanlara hakkını vermek, hattâ hakkını alamıyorsa, alabilmesi için yardımcı olmaktır. Eğer herkes diğer insanları kardeş bilip onlara haklarını ve ihtiyaçlarını vermeye çalışsa, almayan kalmazdı. Dünya o zaman bir mutluluk yuvası olurdu. Bugün olduğu gibi, bazısı bol bol harcarken, hattâ etrafa savurup israf ederken, bazısı da sefalet içinde sürünmez ve açlıktan ölmezdi. Dünyada bu adaletsizliği yapan insanlardır, düzelterek olan da insanlar olacaktır. Bunun için birbirimize karşı sorumlu olduğumuzu bilmemiz gerekir.

Hak vermek de hoşgörü gibi üstün bir davranıştır, insan gerçek insanlığını bu üstün davranışları yaparak gösterir. Üstün davranış içinde olanlar, şüphesiz hem Yaradanımız'ın, hem de insanların sevgilileridir.

BAĞIŞLAMAK

"Siz affediciler olunuz ki, Affediciler sizi korusun. Siz iyilik edici olun ki, bütün

iyilikler sizin olsun" diyerek Bizim Celselerimiz'de affetmenin, bağışlamanın önemi vurgulanmıştır. Bağışlamak büyük bir ruh yüceliğini gösterir. Affeden kendi nefsinin yenmiş, kendisine yapılan saygısızlığı, verilen maddi veya manevî zararları unutmaya karar vermiştir. Nefsine, bencilliğine ve gururuna düşkün olanlar affedemezler. Yapılan hak-sızlıkları sürekli düşünerek, o kişilere karşı kızgınlıklarını hep uyanık tutarlar. Bağışlayan ise, şöyle bir düşünceyle hareket eder: "O bir cahillik, tecrübesizlik veya çocukluk yaptı. Ben onu hoş görür, affedersem kin tutmadığımı, nefsimin ve gururumun esiri olmadığımı göstermiş, büyüklük yapmış olurum." Gerçekten böyle düşünen ve böyle davranan büyüklük yapmış olur.

Bağışlamak, affetmek şüphesiz üstün bir davranıştır. Böyle bir davranışta bulunabilmek için kişinin, insanı çok sevmesi gerekir. Öncelikle de Yaradan'ı sevmesi, O'na benzemeye çalışması ve O'nun eseri olarak da insanı sevmesi gerekir. Yaradan'ı seven ve insanı da seven kişi hoş görmeyi, bağışlamayı kolayca başarır. Hepimiz tekâmül yolunda birbirimize destek

olacağız. Bunun ilk şartı başışlamaktır. Başışlamadan kimseye hizmet ve yardım edemeyiz. O'na benzeyeceğiz, O'nun gibi başışlayıcı olmaya çalışacağız.

"O sizi sevgisinden varetti O sizi sever ve başışlar. Siz mutlaka başışlayıcı olmalısınız." "Sizler biliniz ki, ilk işiniz başışlamak, ikinci işiniz yardım etmektir, herkese, her şeye, en iyi şekilde. Bunun için gönülden dileyiz."

Size karşı bir haksızlık veya saygısızlık yapan, sizden gelecek tepkiyi bekler durumdadır. Sizden bir tepki gelmezse, ya korktuğunuzu düşüncektir ya da bir sebepten tepkinizi geciktirdiğinizi düşüncektir. Ama bunların ikisi de olmayıp sizin büyüklük gösterdiğinizi ve başışladığınızı anlarsa, önce şaşırır, sonra utanır, sonra size hayran olmaya başlar. Başışlamak, gerçekten gönülleri yumuşatır, insanları birbirine yaklaştırır. Gönüller birliğe ulaştıkça, hem bir enerji kümesi oluştururlar, hem de yeni enerjileri üzerlerine çekerler. Bu gerçek Bizim Celselerimiz'de ne güzel belirtiliyor: "İşe bir-birinizi başışlamakla giriniz. Göreceksiniz ki, gönüller yumuşayacak, temizlik

ortaya çıkacaktır. Ve siz işte o zaman, size gönderilen en saf elektriği alacaksınız." Başışlamak için nefse hâkim olmak, yani kendimizi kontrol etmesini bilmek gerekir. Kendimizi kontrol ederek düşüncelerimizi ve gön-lümüzü temizleyeceğiz. İçimizde kızgınlık, kin ve düşmanlık gibi karanlık duyguları barındırmayacağız. Başışlamak, yapılan bir haksızlık, saygısızlık veya kötülük olduğu zaman söz konusudur. Onlara rağmen affedebilmek büyüklüktür. Hiç kimseden bir kötü davranış görmemiş olan bir kimsenin, ben herkesi başışlıyorum demesi abestir. Önemli olan menfaatinize, gururunuzla, saygınlığınıza dokunulduğu zaman ne yapacağımızdır.

Affetmek için önce insanları iyi tanımak gerekir, insanların davranışlarının sebeplerini araştırmak, her gözü, her gönlü iyi tanımaya çalışmak, hoşgörü ile bakmaya alışmak lâzımdır. Bir de başkalarının hatalarını, suçlarını sürekli düşünmemek, unutmayı bilmek gerekir. Ayrıca kendimizin de hatalarımızın olduğunu, bizi Sevgisinden Vareden'in bizi birçok yerde affettiğini hatırlamalıyız. O, şüphesiz en güzel ve en büyük affedicidir.

Sabreden ve hoş görendir. O, sevenleri başışlar, sabredenleri sever.

Başışlamak şüphesiz bir üstün seviyedir. Bilgide, tecrübede, görgüde ileri gidenlerin işidir. Onlar gerçeği öğrenmiş, Yaradan'ın varlığına ve her şeye hükmeden olduğuna inanmış, O'nun rızasına, hoşnutluğuna değer veren kimselerdir. Onlar tole-ransla, sevgiyle, başışlamay-la ve insanları kendi şart-larında düşünmekle hizmet edebileceklerini ve hayra çekebileceklerini bilirler. Hizmet edecekler, bütün hataları affedici olurlar, insan kardeşlerini bütün hataları ile, oldukları gibi kabul etmeyi bilirler.

Onları kınamazlar, horlamazlar, onlara iyi örnek olarak, sevgiyle, övgüyle, iyilikle onları hayra çekmeye çalışırlar. Onları iyiliklere, güzelliklere özendirirler. İşte o zaman gönüller bir olmaya başlar.

Başışlamak şüphesiz sevginin gereğidir. Yaradan'ın en büyük başışlayıcı olması, O'nun sevgisinin en büyük oluşundandır. Özümüzde O'nun Sevgisi olduğuna göre, biz de O'na benzeyerek seven, hoş gören ve başışlayan olacağız.

Gülyüzlülerden İbretler: 54

Putperestlerden Eziyet, Rabbinden Sınav!..

Ahmet Kayserilioğlu, Psikolog

ÖNCE KENDİSİ İNANMALI Kİ!..

Mağarada derin düşüncelere daldığı bir sırada, Cebrail'in güçlü bir insan suretinde ani bir şekilde görünürmesi ve ona Kur'anı Kerim'in ilk âyetlerini indirmesinden geçen yazımda uzunca söz etmiştim. Melek Cebrail'in geldiği gibi aniden kaybolması ile birlikte Hz. Muhammed'in benliğini büyük bir korku ve şaşkınlık kaplamıştı. Ne acayip şeydi şu yaşadığı, sakın o hiç hoşlanmadığı kâhinlerin

durumuna düşmesindi?! Ya da daha fenası, bir kötü ruh, bir şeytan olmasını şu esrarengiz ziyaretçi. Böyle binbir düşünce ile evine dönerken ufukta uzayı kaplayan Cebrail'in şeklini görünce şaşkınlığı dayanma gücünün sınırına varıyordu. Ne garip, yüzünü nereye dönerse Melek de orada beliriveriyordu. Hummaya tutulmuş gibi titreye titreye güç belâ evine ulaşınca, kendisini hemen bir yatağa atmış sevgili karısı Hatice'ye sadece "beni ört" diye-bilmişti. Ancak neden sonra yatışıp kendine

gelince olağanüstü macerasını anlatabilme gücünü bulabilmişti karısına. Dış görünüşü birbirine çok benzeyen rahmani ve şeytani ilham arasındaki ince farkı nasıl anlayacaklardı? Kocasının dürüst-lüğü, merhameti ve insan sevgisini yakından bilen Hatice kendinden emin konuştu:

"Allah'a yemin ederim ki senin milletine Peygamber olmanı umuyorum. Allah seni asla horlamaz. Çünkü sen hakkı tanır, sözün doğrusunu söyler, başkasının derdi ile dertlenir, güçsüzlere yardım edersin."

Bu sözler ruhuna sükûnet vermişti Hz. Muhammed'in; ama daha sonraki günlerde en yakın dostlarına peygamberliğini bildirmesi emredilince şüphe bulutları yine gamlandırmıştı gönlünü: Sakın gelen şeytan olmasındı? Ömrü boyunca kimseyi aldatmamaya özen göstermiş bir yüce insan için ne doğal bir kuşku idi bu? Bir defasında karısı ile birlikte iken, gelen ruh varlığını bugün bize basit gelen bir sınamaya bile tabi tutmuşlardı. Tam vahiy esnasında karısı sevgi ile kendisine sarılınca, gelen ruhun onların gizliliklerine saygı göstererek çekip gitmesi, içlerine ferahlık vermişti. Çünkü şeytan olsa idi bu inceliği göstermeyecek, orada bulunmakta devam edecekti.

Görülüyor ki başından itibaren Hz. Muhammed, doğru yolda olup olmadığını ince eleyip sık dokuyarak araştırmaya koyulmuştu. Çünkü o, ne kadar şerefli bir makam sunulursa sunulsun, ne kendisini ne de etrafındakiler aldatacak, yanıtacak bir görevi asla üstlenemezdi. Ancak peş peşe gelen âyetlerin gerek dil, gerek anlam olarak olağanüstü çarpıcılığı, sadece iyilikten, doğruluktan, üstün ahlâk kurallarından bahsetmesi, Peygamberdeki son şüphe kırıntılarını silip atmıştı. Kendisinde ne cinlere çarpılmışların anormal davranışları, ne kâhinlerin birbirini tutmaz abuk sabuk söz-

lerinden eser bile bulunmaması, aksine üstün bir kişiliğin bütün özelliklerinin her davranışında belli olması, Hz. Muhammed'e gelenin geri bir varlık değil, bir melek olduğunu etrafındakilere de açıkça kanıtlıyordu. Ama yine de olanlara şüphe ile bakan çok kişi vardı etrafında. İşte dinin yakın tanıdık ve akrabalarına yayılmaya başladığı o ilk yıllarda Kur'an bu gelenlerin şeytandan değil, O'nun katından olduğunu şu âyetlerle açıklıyordu:

** Muhakkak ki o (Kur'an) Âlemlerin Rabbinin indirmesidir. Onu uyarıcılardan olman için apaçık bir dille senin kalbine RUH'ül Emin (Cebrail) indirdi. (26/192-195)

...Onu şeytanlar indirmedir. Bu onlara yaraşmaz ve zaten yapamazlar da. Çünkü onlar (meleklerin sözünü) işitmekten uzaklaştırılmışlardır. (26/211-212)

...Şeytanların kime ineceğini size haber vereyim mi? Onlar her günahkâr yalancıya inerler. O yalancılar (şeytanlara) kulak verirler, çokları da yalan söylerler. (26/221-223)

ZENGİNLER FAKİRLERLE BİRLİKTE OLMAK İSTEMİYOR

Peygamber zengin- fakir ayırmadan herkesle konuşuyor, onları doğruluğa, iyiliğe davet ediyordu. Hor görülen, adam hesabına alınmayan 5-6 Müslümanla evinde sohbet ederken, Kureyş kabilesinin ileri gelenlerinden bir grup, aniden Hz. Muhammed'e uğruyorlar. Peygamber de aslında bu yüksek tabakanın bir ferdidir. Onun etrafını bu fakir fukaranın çevirdiğini görünce ileri gelenlerin ilk sorusu şu oluyor: "Ya Muhammed sen kavminden vazgeçip bunlara mı razı oldun? Biz bunların arkasından mı gideceğiz? Bunları yanından kovarsan biz senin yanına gelir, konuşur belki de senin yolunda yürürüz." Elmalılı Hamdi Yazır'ın tefsirininin 1941. Sayfasında bu yaman teklifin sonrası şöyle anlatılır:

Hz. Muhammed kuşkusuz şöyle cevaplar bu şımarık zenginleri: "Ben inançlı kişileri yanımdan kovmam." Bunun üzerine başka bir öneride bulunurlar: "O halde biz geldiğimizde bunları gönder, gittiğimizde nasıl istersen öyle yap." Orada bulunan Hz. Ömer de: "Ya Resûlullah bir yapsan bakalım, görelim nasıl davranacaklar?" demiş. Zenginler daha da ötesini isteyip bunun yazıya dökülmesinde ısrar etmişler. Peygamberin akli fikri inançlıları çoğaltmakta ya! Hz. Ömer'in teklifi ona da uygun gelip bunun yazıya dökülmesi için Hz. Ali'yi çağırtmış. Tam bu esnada Tanrı katından inen âyet ne kadar şiddetli:

** Sabah akşam Rab'lerinin rızasını isteyerek O'na yalvaranları kovma. (O eşkoşanlar ister inansınlar, ister inanmasınlar) onların hesabından sana bir sorumluluk, senin hesabından da onlara bir sorumluluk yok ki, bu zavallıları kovup da zalimlerden olasın. (6/52).

İşte okuduğumuz âyette bu, kesinlikle yasaklanıyor ve inanmış kişilere eş muamele yapması, hor görülen zavallıları yanından kovmaması hususunda uyarılıyor. Yine de o yüce gülyüzlünün bir kör adama bu konuda bir denenmesi olmamış değildir. Öyküsünü bir daha analım:

Hz. Muhammed'in dinini yaymak için var gücüyle çaba gösterdiği Mekke'deki ilk yılları... İşte yaptığı sayısız konuşmalardan birini daha izliyoruz. Kureyş'in ileri gelen zenginlerini toplamış, onlara ilâhi gerçeklerden bahsediyor. Hoş, onu göntülden dinleyen pek yok ya orada, belki izi kalır diye sabırla konuşmasını sürdürüyor Peygamber. Fakat o da ne? Bu zorla pişirmeye çalıştığı aşa soğuk su döken de kim? Peygamberi görmeyen, fakat sesinden tanıyan bir kör yalvarıyor uzaktan:

"Ya Muhammed, bana da anlat!.." Üzülüyor peygamber. Bu zengin adamların bir fakir körle aynı seviyede tutulmaktan hoşlanmayacaklarını biliyor. Duymazlıktan geliyor körü. Fakat o tekrarlıyor talebini:

"Ya Muhammed bana da anlat!.." Kör susmak bilmiyor ve sonunda canının sıkıntısından yüzünü ekşitip çeviriyor Hz. Muhammed... Ve çok geçmeden Hakkın katından Abese süresi'nin ilk âyetleri bir uyarı olarak vahyediliyor gülyüzlüye. Behçet Kemal Çağlar'ın "Kur'anı Kerim'den İlhamlar"ından dinleyelim:

*Yüzünü ekşitip durursun niye?
Yanına bir garip kör geldi diye?
Belki öğüt alıp ikrar verendir;
Belki görenlerden daha görendir.
Aklını taktığın kâfir kalacak:
Nazlanana bakma, sokulana bak...
Kur'an bir öğüttür, anlayan anlar,
Yüreğe işleyen sayfaları var.
Yüceltilmiştir o, artılmıştır:
İnsanı ıslaha yaratılmıştır.*

Gülyüzlülerin bile önce insan, sonra da peygamber olduğunu, Tanrı katından gelen uyarılarla sürekli olarak eğitildiklerini, böylece O'nun terbiyesinde hatasızlık basamağına ulaştıklarını bu olaylar ne güzel anlatıyor.

ÇEKTİKLERİNE DEĞMEDİ Mİ?

Cebraill'in Yaradan'dan getirdiği haberleri yaymakla görevlendirilen Hz Muhammed, Mekkelileri evrenin yegâne sahibi Allah'a inanmaya çağırıyordu. Mekke ileri gelenleri hiç hoşlanmamışlardı bu davetten. Eşi olmayan tek bir Allah'a ibadet ne demekti? Ya putlar ne olacaktı?..Kâbe'deki putlar Mekke'yi bir ziyaret şehri yapmıştı, onların sayesinde

Mekke'ye para yağıyordu. Mücadele Peygamber için çok eziyetli oldu. Hakaretlere uğradı, alay edildi, hattâ dövüldü. Ama o, kuru gürtlüye pabuç bırakanlardan, bir çelmede yere yıkılacaklardan değildi. Göğüs gerdi her sıkıntıya kendisine inananlarla beraber. O sıralarda gelen âyetler de peygambere sabretmesini, onları Allah'a havale etmesini öğütüyordu zaten. Sabrettikçe tek tek de olsa çoğalmaya başladı inananlar. Kötü yolu bırakmak istemeyenler, inananlar çoğaldıkça öfkeden kuduruyorlardı. Baktılar ki zorla Peygamber'e bir şey yaptırıyorlar, bu defa onu dünya nimetleriyle yolundan döndürmeye çalıştılar. Para teklif ettiler, kadın teklif ettiler, hattâ kendilerine başkan bile yapmaya razı idiler. Peygamber onlara akılları sadece çıkar plânında işleyen bu gafillere tek cümle ile cevap verdi:

"Bir elime Güneş'i, bir elime de Ay'ı verse-niz, yolumdan yine dönmem!..."

İnanmayanlar, Peygamberi yolundan çevire-meyeceklerini iyice anlayınca ekonomik ted-birlerle bir avuç müslümanı yok etmeyi akıl-larına koydular. Onlarla alışverişi ve her türlü ilişkiyi kestiler. Hz. Muhammed ve arkadaşları Mekke dışında bir dağın deresine sığın-mışlardı. Perişanlık ve yokluk anlatılacak gibi değildi üç yıl süren bu ekonomik kuşatmanın kaldırılma sevinci bitmeden iki yeni acıklı olay Peygamber'i tâ derinlerinden sarsmıştı. Her zor anında ona kol ve kanat geren amcası Ebu Talib'in ve kadınlığın timsali sevgili karısı Hatice'nin peş peşe ölmeleri...

Bu iki gerçek dostun kaybindan sonra Mekkeliler'in eziyetleri daha da artmıştı. Hiçbir peygamber emir almadan şehrinin terk edemezdi. Kendine kalsa bir günlük bile takati kalmamıştı.

Nihayet Yüce Kat'dan emir geldi. Tek başına Taif'e gidecekti. Taif'e mi? İşte bu insan man-tığına çok aykırıydı. Başka her yer olurdu ama Taif olamazdı. Havasının güzelliği ve meyvelerinin lezzeti ile Mekkeliler'in bir say-fiye şehri ve Lât putunun merkezi olan Taif'te onu kim dinlerdi? Mekkeliler'den ve kazançlarının elden gitmesinden korkmazlar mıydı? Ama emir emirdi. İnanıp, teslim olup yola çıkan önündeki hayrı göremese bile, sonundaki hayra güvenmeliydi. Ve bir an tereddüt etmeden yola koyuldu Hz. Muhammed. Daha Taif'in dış mahallelerinde taşlanarak kovuldu, şehre giremedi bile, gerisin geri kan revan içinde Mekke'ye kaçarken Rebia oğullarına ait bir bostana sığındı da canını zor kurtardı. Mekke'nin kudretli kişilerinden olan bu kimseler Peygamberin korunmasına dair söz verdiler de, gelecek günlerde bir süre daha rahat nefes ala-bildi yüce Haberci...

Bir asra varmadan İspanya'dan Çin'e kadar yayılan İslâm dininin kader sayfalarından biri belliydi ki o bostanda yazılmıştı... Taif'ten bu cefalı dönüşte sığındığı bostanda bir asmanın altına yorgun uzanmış o yüce Peygamber gökyüzüne bakıp şöyle dua ediyordu:

"Yarabbi, kuvvetimin sonuna geldiğimi, çaresiz kaldığımı, halk nazarında hor görüldüğümü ancak sana arz ederim, ancak sana şikâyet ederim. Ey merhametlilerin en merhametlisi, herkesin hor görüp de dalına bindiği çaresizlerin Rabbi sensin. Yarabbi eğer sana karşı bir suç işlemediysem çektiğim belâlara, sıkıntılara aldırمام. Senin rah-metinden uzaklaşmaktan, senin emirlerinin dışına çıkmaktan yine sana sığınırım Yarab! Sen razı oluncaya kadar affımı diliyorum. Her kuvvet ve her kudret ancak sendendir Allahum..."

Âkil İnsan Emmanuel Kant

Güngör Özyiğit, Psikolog

"Aklını kullanma
cesaretini göster"
Kant

Kant hiç kuşkusuz, tüm zamanların en büyük ve en etkili filozoflarından biridir. İlkçağdan bu yana sürekli gelişen insan aklı Kant'la en üstün gücüne erişmiştir. Aklın her şeyi bilemeyeceği, gücünün sınırlı olduğu da yine Kant sayesinde anlaşılmuştur.

Bir elli beş boyunda, zayıf bir insan olan Kant, Pascal'ın "düşünen bir kamışa" benzettiği bedeni ile cılız, akli ile evreni kavrayabilen insan tanımına tam tamına uygundur.

Konisberg'de doğan ve uzun yaşamı boyunca oradan hiç ayrılmayan Kant'ın saat gibi işleyen düzenli bir hayatı vardır. Her sabah, yanında çalışan adamı Lampe, beşe beş kala "Herr Profesör, vakit geldi" diye uyandırır. Beş dakika sonra entarisini ve terliklerini giymiş olarak çalışma masasına oturur. O gün vereceği dersi hazırlar. O arada bir kaç fincan çay içip, gün içinde kendine içme iznini verdiği tek sert tütünlü pipoyu tütürür. Saat yedide sınıfa girerek ders verir. Bu küçücük, ufak tefek adam ağzını açıp konuştuğu zaman, dinleyenlerin gözünde devleşir. Herder'in dediği gibi onun dudaklarından dökülen dil "şimdiye dek insan dudaklarından dökülmüş en derin dil"dir.

İki saat sonra, yani saat dokuzda, çalışma odasına dönen filozof, on iki kırk beşe kadar çalışır. Artık iyi cins bir içki, likör ya da sıcak şarap içme zamanıdır. Öğle yemeğini genelde konukları ile birlikte yer. Yemeklerde devlet adamları, profesörler, hekimler, rahipler, tüccarlar ve genç öğrenciler ağırlanır. Yemek yerken tatlı ve esprili bir şekilde sohbet edilir. İki saati bulan, Kant'ın ustaca yönlendirdiği bu sohbetlerden sonra, konuklar sofradan hem bedenleri hem de zihinleri doymuş olarak kalkarlar.

Öğle yemeğinden sonra, şekerleme yapmadan filozof yolu diye isimlendirilen günlük yürüyüşüne çıkar. O kadar dakiktir ki, o geçerken esnaf saatini ayarlar. Artık günlük tarife haline gelen yürüyüşlerini Rousseau'nun "Emil"ini okumaya kendini kaptırdığı zaman dışında hiç aksatmaz. Saat tam altıda çalışmasına dönen Kant,

hava kararınca kadar okur, yazar, düşünür. Sonra Lampe mumları yakar. Filozofun çalışması mum ışığında dokuz kırk beşe kadar sürer. Akşamları yemek yemez. Saat On'u vurduğunda Kant uyumuş olur. Böylesine düzenli bir yaşam sayesinde filozof, zayıf bedenini seksen yıl sağlıklı bir halde tutmayı başarır.

Üniversitede mantık ve metafizik dersleri veren Profesör Kant, uzun öğretmenlik deneyimi sonunda bir pedagoji ders kitabı yazar. İçinde hiç bir zaman uygulamadığı güzel ilkeler olduğunu söyler.

İki kez evlenmeyi düşünür; fakat o kadar fazla düşünür ki, evlenmeyi düşündüğü kızlar, o karar verene dek başlarının çaresine bakarlar. Düşünmeye adanmış bir ömürdür onunki.

BİRLEŞTİRİCİ VE BÜTÜNLEŞTİRİCİ

Felsefe birleştirici ve bütünleştirici bir bilgi türü olarak tanımlanır. Bu tanıma göre Kant, tam anlamıyla bir filozof olmayı hak eder. O her zaman eleştirel düşünmenin yanında, birleştirici, bütünleştirici ve uzlaştırıcı bir yol izler.

Kant, bilginin kaynağını akılda gören akılcılarla, deneyde gören deneyicilerin görüşlerini uzlaştırır. Ona göre bilgimizin hammaddesi duyular yoluyla gelir ve bu hammadde akıldaki kalıplara göre biçimlenir. Örneğin bir olayın nedenini sormak aklın bir özelliğidir. Bilindiği gibi sıcaklık metalleri genleştirir. Kant'a göre bu bilgide duyumdan gelen öğelerle, akıldan gelen öğeler buluşmuştur. Duyumdan gelen öğe

sıcaklık, akıldan gelen ise sıcaklıkla metal-lerin genleşmesi arasındaki nedensellik bağıdır. Demek ki bir yargının bilgi olabilmesi için duyumlardan gelen öğelerin, akıldan gelen öğelerle birleşmesi gerekir.

Kant'a göre bilgimiz deneyle başlar ama deneyden doğmaz. Bilginin meydana gelişinde başka bir kaynağa, yani akla da ihtiyaç vardır. Deney bilginin hammad-desini sağlar. Bu hammaddenin bilgi haline gelebilmesi için akılla işlenmesi, bir biçime sokulması gerekir. Deney ve duyular, insana biçimden (formdan) yoksun bir içerik sağlar. Bu içerik ilk biçimi algı formları olan zaman ve mekân içine girmekle elde eder: Zaman ve mekân, algının deneyden gelmeyen (apriori) formlarıdır.

Algının zaman ve mekân formları içine giren duyuşsal içerik, bu defa zihnin yine deneyden gelmeyen (apriori) on ki kategorisi, on iki kalıbı içine girer. Böyle bir işlem sonunda da bilgi meydana gelir. Eğer insan daha fazla duyu organlarına ve zihin kategorilerine sahip olsaydı, dünyayı bugün olduğundan başka türlü bilecektik. Biz nesnelere, olayları (fenomenleri) zihnimizin kategorilerine ve beş duyumuzun verilerine göre biliriz. Ama bu bilgimiz zorunlu, kesin ve genel-geçerlidir. Şu halde insan bilgisi, dogmatiklerin dedikleri gibi mutlak değildir; şüphecilerin iddia ettikleri gibi doğruluktan, kesinlikten yoksun da değildir. Böyle bir bilgi görüşü göreliliktir (rölatiftir); ama "Hakikatin ölçüsü insandır" diyen Protogoras'da olduğu gibi tek tek insana göre değil de insan türüne göre bir göreliliktir.

Kant'ı sabırla, düşünerek okursak şunu anlıyoruz: Bizde dışarıdan gelmeyen, deney dışı bir takım temel bilgiler var. (Kant bunlara kategoriler diyor). Gerçekte bunlar bilgi olmaktan çok, bilgi yapmamıza yarayan akıl kalıplarıdır. Biz duyumlarımızı bu kalıplara dökmeden, bu kalıplar içinde biçimlendirmeden bilgi yapamıyoruz. Söz konusu kalıplar on iki tanedir. Örneğin Nicelik kategorisinde yer alan üç yargı kalıbı şöyle:

1. Genel yargı: İnsanlar ölümlüdür.
2. Tikel yargı: Kimi insanlar akıllıdır.
3. Bireysel yargı: Kant filozoftur.

Hem teorik, hem de pratik akli eleştirel bir görüşle derinlemesine irdeleyen Kant, bir yandan aklın gücünü gösterirken, diğer yandan sınırlarını da çizmiştir.

AYDINLANMA FELSEFESİ

18. yüzyıl felsefesine "Aydınlanma Felsefesi" denir. Bu felsefenin içinde yer aldığı tarih dönemi de "Aydınlanma Çağı" adıyla anılır. Aydınlanma; insanın düşünme ve değerlendirmede din ve geleneklere, otoritelere bağlı kalmaktan kurtulup, kendi deneyim ve görgüleriyle hayatını aydınlatmaya girişmesidir diye tanımlanabilir. Buna Kant'ın şu tanımı da eklenebilir: "Aydınlanma insanın kendi suçuyla düşmüş olduğu bir ergin olmayış durumundan kurtulup, aklını kullanma cesaretini göstermesidir."Ergin ya da olgun olmayışının insanın kendi suçu olduğuyla anlatılmak istenen, her insanın gerçekte bu yetenekte olduğudur. Kant bu sözleriyle, insanın yetersizlik bahanesiyle sorumlu-

luktan kaçmasını engellemek ister. Aydınlanmanın parolası Kant'ın şu sözüdür: "Sapere aude" yani "Aklını kullanma cesaretini göster."

İnsanların büyük çoğunluğu, kendilerine güvenmediklerinden, akıllarını kullanmaktan çekinir, ürker. Başkalarının akıllarına takılarak, onların akıllarını kullanarak yaşama kolaylığına kapılırlar. Oysa kendi aklını kullanma, kendinde gerçeği aramanın en üstün aracıdır. "Kendi adına, kendi aklınla düşün" kuralı aydınlanmadır.

Aydınlanma hareketinin akla en önde yer verşi, ilerlemeden ve değişimden yana oluşu, mutluluğa yeryüzünde kavuşulabileceğini söylemesi, burjuvazinin olduğu kadar, o dönemdeki insanların da çıkarına uygun düşmektedir. Akla aşırı güven, insanın değeri, hak ve özgürlükleri, demokrasi, bilimcilik ve yurttaşlık bilinci ve laik bir dünya görüşü de aydınlanma felsefesinin ayırt edici nitelikleridir. İngiliz Shaftesbury akla inancın karşısına "güzel"e duyulan coşkuyu koyarak, erdemi güzelle iyinin uyumunda görür. Rousseau, tek yanlı olarak, yalnız akla değer vermenin karşısında "duygunun" hakkını savunur. Kant ise, aklın sınırlarını çizerek, aklın her şeyi bilebileceğini iddia edenlere hadlerini bildirir.

Aydınlanmanın en büyük gücü akla değer verip güvenmesidir. En büyük zayıflığı da bunu aşırıya vardırıp, akli tanrılaşmasıdır. Oysa akıl tanrısal buyruklara karşı çıktığında, kendine dönen bir silâh olur. Bilindiği gibi dünyada akli olan tek varlık insan. Ama en akılsızca

işleri yapan da yine insan! Akıl da zaten insana verilmiş tanrısal bir armağan. O nedenle evreni ve kendini okuyarak bilmeye yönelen akıl, aynı zamanda Tanrı'yı bilmeye, O'nun buyruklarını anlamaya çalışırsa, Tanrı nuruyla taçlanır. Yaradan'ı dışlayan, tanrılık taslayan akıl ise şeytanca bir kibrin batağına saplanır.

AHLÂK YASALARI

Kant "Saf Aklın Eleştirisi"nde ne aklın ne de deneyimin, Tanrı'nın varolduğunu kanıtlamayacağını bildirir. Oysa pratik akıl, yani özgür irade, ahlâk yasalarına uygun seçimde bulunursa bizi erdemli kılarak, Tanrı'yı içimizde duymaya yol açar. Aklın doğruları, Tanrı'nın buyruklarıyla birleşince bütünlenir. Ahlâklılık bizi duyuşal âlemin üstünde, çok yüksek bir âleme, töresel yasalar katına yükseltir. Töresel yasa (ahlâki kanun) fizik yasalar gibi zorunlu değildir; özgür irademizin bir seçimidir.

Ahlâklılık yasası bizi kanıtlanamayan ama zorunlu olarak varolması gereken üç temel gerçeğe götürür. Öncelikle bir davranıştan sorumlu olabilmemiz için, irademizin özgür ve özerk olması gerekir. Yani özgür seçimlerde bulunabilmeliyiz. İkincisi, sonsuz bir ilerleme içinde adaletin gerçekleşmesi ve ahlâki mükemmelliğin sağlanması için öte âlemin varlığı ve ruhun ölümsüz olması zorunludur. Üçüncüsü ise, bütün bunların gerçekleşmesi, iyiliğin ödüllendirilip, kötülüğün cezalandırılması için ahlâki bir otoritenin ve yaptırım gücünün, yani Tanrı'nın olması zorunludur. Bunlar matematikteki aksiyon ve postu-

lalar gibi, ispata gerek olmayan doğruluğu kendi içinde olan zorunlu gerçeklerdir. Öyleyse pratik aklın gereği, ödevini yerine getirmek, doğruluğu kendi içinde bulunan kesin buyruklara uymaktır. Pratik aklıdan kaynaklanan, uyulması gereken kesin buyruklar Kant'a göre şunlardır:

1. İnsan öyle davranmalı ki, bu davranış herkes için uyulabilecek genel geçer bir yasa olabilsin. Yani kendi için istediğini başkası için de isteyebilsin.

2. İnsanlığı bir araç olarak değil, bir amaç olduğunu belirtecek biçimde davranmalı. Yani insanları ne için olursa olsun, bir takım çıkarlar için kullanmamalı.

3. İnsan kendi yasasını kendi koyarak davranmalı. Yani seçiminde tamamen özgür ve özerk olmalı.

İşte ödev ahlâkı, aklın bu kesin buyruklarını yerine getirmektir. Kant'a göre, doğru davranışı belirleyen şey niyettir, eylemin sonucu değildir. O yüzden Kant'ın ahlâkına "niyet ahlâkı" da denilir. Kant, bu akıldan türetilmiş ahlâk yasalarının olaylar içinde nasıl uygulanması gerektiğini örneklerle göstermeye çalışır.

Olay 1: Ölümcül bir hastalığa tutulan ve tarifsiz acılar içinde kıvranan bir insanın hayatına son verme kararı alarak intihara kalkışması ahlâk yasasına uygun düşer mi? Bu tür davranış bütün insanlar için örnek alınacak genel geçer bir yasa olabilir mi? Hayatın anayasası yaşama hakkı, yani yaşamın sürdürülmesidir. Oysa intihar (kendi canına kıyma) bu yasayla çatışır. Diğer insanlar için örnek alınacak bir davranış da olamaz. Ayrıca insanın amaç

varlık olma ilkesiyle de ters düşmektedir. Güç bir durumdan kurtulmak için canına kıyıyorsa, kendi kişiliğini daha rahat ve iyi bir yaşam için sadece bir araç olarak görüyor demektir ki, bu da ahlâk yasasına uymaz.

Olay 2: Parasal sıkıntı çeken birinin ödeyemeyeceğini bile bile, ödeme sözü vererek borç aldığını varsayalım. Böyle bir davranışın genel ahlâk yasası ile çelişeceği açıktır. Yalan söyleyerek aldatma, sözünde durmama insanlar arasındaki güveni de yok eder. Bu da örnek alınabilecek bir davranış olamaz. Kendi çıkarı için başkasını araç olarak kullanan kişi, insanın amaç varlık olarak görülmesi gereken ahlâk yasasıyla örtüşmez.

Olay 3: Her türlü işi başaracak yetenekteki bir insanın bunu geliştirecek yerde, kendini eğlenceye verdiğini düşünelim. Bu tutum da her akıllı varlığın bütün yeteneklerini geliştirmeyi zorunlu olarak isteyeceğini ileri süren ahlâk yasasına uymaz. Zamanını ve enerjisini eğlencede harcayan kişi, insan olarak ödevini, ahlâk yasasını yerine getirmemiş olur.

Olay 4: Hali vakti yerinde bir insanın, sıkıntıda olanlara yardım edebilecek birinin bunu yapmadığına tanık oluyoruz. Başkasının derdi onu germiyor, ilgilen-dirmiyor. Böyle bir düşünme biçimi genel geçer bir yasa olsaydı, insan soyu yok olmaya doğru gidebilirdi. Başkalarına yardım, insan olmanın doğal bir gereğidir. Diğer yandan, iyilik yapmadan, başkalarına yardım etmeden erdemli olunamayacağı gibi mutlu da olunamaz.

Kant'a göre her insan en sonunda, insanlığın taşıyıcısı olarak kutsal bir varlıktır. Biz her insanda insanî bir son gaye, kendi başına bir amaç olarak görmeliyiz. Bizi içimizden iten harekete getiren ahlâk yasasına bağlı saygı duygusu olmalıdır. Saygı duygusu kaynağını kendi insanlığımız hakkındaki bilgide bulur. Saygı, birinci derecede ahlâk yasasının uyandırdığı bir duygudur. İnsanın eylemlerini ahlâklı kılan şey, bu hareketlerin ödeve karşı saygıdan doğmalarıdır.

Kant, insana saygı duygusunu o denli içselleştirmiştir ki, ölümünden bir süre önce doktoru onu ziyaret eder. Kant o dönemde zihinsel güçlerini büyük ölçüde yitirmiştir. Hasta ve zayıf bedeni güçlkle, titreyerek ayakta durmaktadır. Doktor, kendisi oturmadan onun da oturmaya çağını anlayarak oturur. Bunun üzerine Kant da yardımla oturtulur. Oturduktan sonra şu sözleri mırıldandığı duyulur: "Ne iyi ki, kendime ve insana olan saygım henüz beni terk etmedi..." Kant bir yerde de der ki: "Şeylerin fiyatı vardır; insanın ise şerefi (onuru)."

İYİLİK GÜZELLİK

Kant'a göre güzel salt bir estetik değerdir. İyi ise ahlâki bir değerdir. Ama onların benzer bir yanları da vardır. Güzel de, iyi de hoş gider. Güzel, bir nesneyi seyretmekten duyulan hoşlanmaya sebep olur; iyi ise ahlâk yasasına uygun olarak yapılan bir eylemden duyulan hoşnutluğa. Güzel, doğrudan doğruya hoş gider. İyi ise ahlâk yasası ile ilgisinden dolayı hoş gider. Bu benzerliklerden dolayı güzel, iyi

ile özdeş olarak görülmüş, iyi yerine güzel, güzel yerine iyi kullanılır olmuştur. Çünkü güzel, ahlâki iyinin dünyadaki simgesi, yansıması olarak görülmüştür. Ne var ki şeklindeki güzellik geçicidir; ahlâki güzellik ise kalıcıdır: "**Güzellik sizin şeklinizde değil, aklınızda ve ahlâkınızdadır.**" (Bizim Celselerimiz)

ÖZGÜRLÜK SORUNSALI

İnsan ahlâki eylemde bulunurken özgür müdür? Kant hem özgürlükçü, hem de belirlenimci (determinist) görüşe eleştirel bir yaklaşım gösterir. Sınırsız bir belirlenimcilik insanı kaderciliğe götürür. Sınırsız bir özgürlükçülük de belirsizliğe.. Kant burada uzlaşmacı bir yol önerir: Bu da otonomi (özerklik) kavramında temellenir. Otodeterminizm ya da ahlâki özerklik olarak nitelenir. Kant'a göre iradenin verdiği karar, yaptığı seçim bir yasaya göre olur. İradeyi, seçim yaparken, karar verirken ahlâk yasası belirler. İrade bu genel geçer ahlâk yasasına uyarak seçim yapar. Ancak bu yasa iradeye dışarıdan dikte edilmiş (dayatılmış) bir yasa değildir. Tersine, iradenin kendisine eylemde bulunmak için

koyduğu bir yasadır. Bu aynı zamanda özgürlüktür; burada determinizmi (belirlemecilik) ile indeterminizmin (özgürlükçülüğün) uzlaştığını görürüz. Kant'a göre ahlâki olay, iradenin ahlâki bir karar vererek bunu eyleme dönüştürmesidir. Bu evrensel bir ahlâk yasasına göre olur. Kant, söz konusu evrensel ahlâk yasasına kategorik imperatif (zorlayıcı aklın buyruğu) der. "Öyle eylemde bulun ki eylemin aklın buyruğuna uysun." Akıl ve özgür irade tüm insanlarda ortak olduğuna göre bunun buyruğu olan ahlâk yasası da bütün insanlarda ortak olacaktır. Bizim Celselerimiz'de bu çetrefil özgürlük sorunu büyük ölçüde açıklık kazanmıştır:

"Ve siz aklınızla hür ve üç yerinizden bağılsınız şimdi. Aklınız, O'nun genel emrinin detayları için lâzımdır size. Çünkü siz, genel in içindeki detayları değiştirebilirsiniz. O'nun genel emri, sadece her şeye "OL" deyivermektir. Ve işte o çizgi, sizin kader dediğiniz şeyin başlangıcıdır şüphesiz. Siz üç yerinizden bağılsınız. Birincisi: İlk programda varolmanızdır, siz bilmeden. İkincisi: Emir vermediğiniz halde çalışan organlarınızdır, siz bilmeden. Üçüncüsü: Her zaman bir çekime tabi olduğunuzdur, siz bilmeden. Ve siz aklınızla her detayda hayırlı iş yapabilirsiniz. Siz O'nu bilmekte, anmakta devam ediniz."

SONSUZ BARIŞ

İbranice "Tanrı bizimledir" anlamına gelen Emanuel ön adından pek hoşnut olan "Kant" dinle ilgili şu önemli görüşü öne sürer: "İlk olarak şu cümleyi hiç bir açıklama

gerektirmeyen bir ilke olarak belirtiyorum: İnsanın Tanrı'yı mutlu etmek için iyi bir hayat sürmekten başka yapabileceğini sandığı her şey, salt dinsel bir hezeyan yani sabuklamadır ve Tanrı'ya karşı sapık bir hizmettir."

O, dinin teorik aklın mantığı üzerine değil, pratik aklın, yani ahlâk duygusunun üstüne kurulabileceğini söyler. Kant 71 yaşında "Sonsuz Barış" üstüne düşüncelerini yazar: "Her devletin sivil kuruluşu cumhuriyetçi olacak ve savaş, ancak bütün yurttaşların katılacağı bir oylamayla açılacak." Bunu en büyük güvence olarak görür ve "Savaşacak olanların, savaşla barış arasında karar vermeye hakları olduğu zaman, tarih kanla yazılamaz artık" der." Ve hükümetlerin gerçek görevleri, bireyi kullanmak ve sömürmek değil, ona yardım etmek ve onu geliştirmektir. O nedenle her insana, kendi başına salt bir amaçmış gibi saygı gösterilmesi gerekir. Onu bir dış hedefe doğru araç olarak kullanmak, kişiliğine karşı suç işlemektir. Hak ve özgürlükler, demokrasi ve fırsat eşitliği de "Sonsuz Barış"ın olmazsa olmaz koşuludur."

Yaşamını düşünmek, okumak, yazmak, öğrenmek ve öğretmekle geçiren Kant, seksenine az kala, sonbaharda ağaçtan düşen yaprak misali dünyaya vedâ eder. Konisberg'deki mezar taşında onun şu sözleri yazılıdır: "İki şey ruhumda hayranlık ve saygı uyandırır: Biri üzerimdeki yıldızlı gökyüzü, diğeri içimdeki ahlâk yasası, hak duygusu." Hayatı boyunca Tanrı'yı aklında boşuna arayan ve bulamayan Kant, sonunda O'nu olması gereken yerinde, yani yüreğinde bulur!..

Neşe Hakkında - 2

Nihâl Gürsoy

**" Kendi sevincini bir başkasının sevincinde bulmaya muktedir olmak;
işte mutluluğun sırrı!" Bernanos**

Geçen sayımızda haz, mutluluk ve neşe arasındaki farklılıklardan söz etmiş, derin ve kalıcı bir sevince uzanan yolun insanın kendi içine doğru gerçekleştirdiği bir yolculuk olduğunu vurgulamıştık. İnsanın bu yolculuk sayesinde eski bağlarından ve egosundan kurtularak gerçekten özgürleştiğini içinden dışarıya doğru yaşamla ve diğerleriyle yeni bağlar kurarak gelişip, büyümeye başladığını anlatmıştık. Bizleri giderek bir ve bütün olmaya, tüm varlıkla ahenkli bir coşku içinde yaşamaya yönelten bu süreci aşağıda kısaca özetlemeye çalışacağız.

NEŞEYİ YEŞERMEYE BIRAKMAK

Neşe, bazı şartlar biraraya geldiğinde oluşan bir durumdur. Bir anda neşeli olunamaz. Yazının devamında daima hazırda duran bir sevince nasıl ulaşılabileceğini göreceğiz ama şu soru sorulabilir: Henüz onları tam benimsememiş olsak da bir takım davranışlar yoluyla derin sevinçlerin doğuşu kolaylaştırılmaz mı? Bizde neşenin yeşereceği bu verimli toprağı yaratma olanağı sağlayacak durumu gerçekleştirecek davranışlar hangileridir?

Dikkat: Dikkat, her şeyden önce bize duyularımıza bağlı olma imkânı verir. İnsanın sevinci buyur edebilmesi için öncelikle duyularının farkında olması gerekmektedir. Düşüncelerimiz çoğu zaman oynaktır. Gün boyu, pek çok düşünce tarafından neredeyse işgal edilirik. İşlerimizin çoğunu aklımız başka düşüncelerle dolu olarak yaparız bu sırada derin duyularımızla bağımızı kaybederiz. Neşe ve sevinci yakalamak için öncelikle duyularımızın farkına varmayı öğrenmemiz gerekmektedir. Çevremizdeki şeylere zaman ayırabilmek, güzel bir manzaraya üstünkörü bakıp bırakıvermemek, kaliteli bir müziğı tüm varlığımızla içimizde hissedebilmek için dikkatimizi duyularımıza odaklama egzersizi yapmak önemlidir. Dikkat, farkındalığımızı artıran en önemli etkenlerden biridir. Duyularımızla kuracağımız bu irtibat, keder, öfke, korku gibi negatif duyguların mümkün olduğunu kabul etmeyi de gerektirir.

Yaşanan Anda olmak: Dikkat, bize yaşadığımız anda olmayı öğretir ama

insanın yaşadığı anda olması basit bir dikkat halinin ötesine uzanır. Bu, bütün varlığımızı sarıp sarmalayan bir dikkattir. Duyularımız kadar aklımızı ve gönlümüzü de kuşatır. İyice baktığımızda, kokladığımızda ya da tattığımızda dikkat kesiliriz. Yaşadığı anda olmak ise sadece duygusal değildir. Reel olanı, dünyayı, insanları kalenderlikle kabul etmektir. Çünkü bu saydıklarımızın bizi zenginleştirdiğini biliriz. Bir ömrü değerli kılan şey, gerçekleştirdiklerimizin niceliğı değildir, eylemlerimizde ortaya koyduğumuz o anda bulunma kalitesidir. Ne yazık ki pek çoğumuz geçmiş ya da geleceğın ya da düşüncelerimizin kaygısından içinde olduğumuz anlardan yeterince istifade edemiyoruz.

Güven ve açık yüreklilik: Yüreğini açık tutmak, belirli bir yaralanabilirlikle yaşamayı kabul etmektir. Her şeyi kabule hazır olmaktır. Yüreğini açık tutmak için hayata güvenmek gerekmektedir. Bu güven de bizi hayata hazırlayan ebeveynimiz tarafından aşılanır. Çocuklar ebeveynlerine koşulsuz ve kendiliğinden güven duyarlar. Daha sonra yaşam içindeki olumsuz tecrübeler ve daha pek çok nedenle güvenimizi yitiririz. Bu sebeple genel olarak dünyadan kaçınma eğilimi geliştiririz. Ne var ki, bu güveni tekrar kazanmayı öğrenmek için korkuların üstesinden gelmek, yaralarını iyileştirmek esastır. Zira bize ileriye doğru yol alma imkânı veren o güvendir. Tabii ki bu söylediğimiz, her şeyi memnuniyetle buyur etmek anlamına gelmez ama hakiki sevinçler, yol alma, emniyet içinde olma duygusundan doğar ve paylaşma hissiyle büyür.

İyilikseverlik: İyilik, bir başkasının yararı ve faydası için yapılan bir eylemdir. Diğerinin mutluluğuyla da başarısı için sevinç duyabilmektir. Sevginin meyvesidir. Büyüyen, açılıp serpilip, kendini gerçekleştiren her varlık karşısında hissedilen bu sevinç, yaşamın özüdür aslında. Bu gelişime iştirak edebilmek için iyiliği sevmek ve onu en güzel şekilde yapabilmeyi öğrenmek gerekmektedir. Bu sayede başkalarını kıskanmak yerine onları alkışlamak mümkün olur.

Karşılık Beklememe: Hayatımızın temposunun giderek artmasıyla kendimize ayırdığımız zaman da giderek azalıyor. Her alanda bizlerden yüksek performans bekleniyor. Bu şartlar altında faydalı olana öncelik vermek dışında bir seçeneğimiz kalmadığını düşünüyoruz. Bu yarış, neşenin hayatımızdaki azalışının hattâ yok oluşunun sebeplerinden biri. Neşenin filizlenip çiçek açabilmesi için, bize açıklığı ve hazır bulunmayı yasaklayan bu katı faydacı boyuttan sıyrılmak gerekir. Neşe çoğu kez hiçbir şey beklemediğimizde, kazanacak bir şeyimiz olmadığında su yüzüne çıkar.

Şükran Duymak ve Vermek: Şükran, her şeyden önce hayata teşekkür etmektir, ona karşı nankörce bir tavra girmemektir. Yaşamın bize sunduklarını teslim etmektir. Unutmamak gerekir ki değiş-tokuş yaşamın temel kurallarından biridir. Aldıklarımızın karşılığında vereceklerimiz de olmalıdır. Verme eylemi, bütüne katılmaktır. Pek çoğumuz sadece maddi değerlere ihtiyacımızı aşan ölçülerde sahip olduğumuzda bir kısmını verebileceğimizi düşünsek de

esasen böyle değildir. Sahip olduğumuz şeyler her zaman maddi olmayabilir, bilgimizi paylaşabilmek, dostluğumuzu ve sevgimizi gösterebilmek, dinleyebilmek, misafir kabul edebilmek ve elimizde olan her neyse onu bölüşebilmek çok önemlidir çünkü ihtiyaçlar sadece maddi olanlarla sınırlı değildir. Şükran duymak almakla vermek arasındaki ilişkinin devamıdır. Ona verdiğimiz isim her ne olursa olsun, hayatın kaynağına ve derin sırrına, burada oluşumuza, sevdiğimiz işi yapıyor oluşumuza, bizi seven ve kıymetimizi bilen, büyümemize yardımcı olan insanların karşımıza çıkmış oluşuna teşekkür etmektir şükran duymak. Bunlar hayatın hediyelerinden bazıları. Bunun bilincinde olmak için illâ bir imtihandan geçmeyi beklemeyelim. Farkında olup, şükran duymak ve gerekeni yapabilmek sevince açılan en önemli kapılardan biridir.

Sebatkârlık Çalışmak ve Doğruluk:

Bergson, (1859) büyük yaratıcı sevinçlerin daima bir gayretin ve çalışmanın ürünü olduğuna dikkat çekmiştir. Çünkü insan gayreti, sebatı ve çalışması sayesinde kendinde olandan fazlasını çekip çıkarır, kendisinin yukarısına çıkar. Ancak bu çabanın mutlak doğru bir biçimde yapılması da şarttır. Çünkü doğru olmayan işler ve çabalar sonucunda elde ettiklerimiz hiçbir zaman kalıcı ve yükseltici olmazlar. Bu tek başına büyük bir sevinç kaynağıdır. Hepimiz sebatkârlığın ve çalışmanın meyvesi olan böylesi sevinçleri yaşamışızdır.

Oluruna Birakmak ve Rıza

Göstermek: Her ne kadar imkânsız olsa da hepimiz hayatımızın mutlak kontrolüne

sahip olmak istiyoruz. Kendimizi sımsıkı tutuyoruz. Oluruna bırakmak bu durumun tam tersidir. Bir olay karşısında elimizden geleni yaptıktan sonra onun akışına müdahale edemeyeceğimizi fark ettiğimizde, ona telâşla veya öfkeyle tekrar tekrar müdahale etmeye çalışmak, aynı hayıflanmaları dilimize dolamak, kendimizi olumsuz duyguların kucığına bırakmak yerine durumu kabullenmekten ibarettir. Bu anlamda oluruna bırakmak kadercilik değildir, mesafe koymaktır, hayatın kabulüdür. Böylece çözemediğimiz bir olayda kendimizi sükûnet içinde tutabilmeyi ve böylelikle sevince açık olabilme durumumuzu koruyabilmeyi sağlarız. İnsan, kendi amaçlarını gözden kaybetmeden, onları ne pahasına olursa olsun derhal gerçekleştirmeye kalkışmadan hayatın akışına uygun eylemlerde bulunmalıdır. Belki de tecrübemizin bize söylemeye çalıştığı bir şey vardır. Olay bize karşı direniyorsa akışın bizi taşımaya izin verelim, nasılsa o hedefe erişeceğiz ve belki de zaman içinde asıl hedefimizin o olmadığı kanaatine vararak hedef değiştireceğiz. Filozof Martin Steffens, "Rıza göstermenin tuhaf gücü işte böyledir: Şeylerin görünüşteki düzensizliğinden bir düzen yaratmak ve düzeni açığa çıkarmak" der.

Bilgi: Bilgi, doğru bilgi büyük bir mutluluk ve neşe kaynağıdır. İnsan bilgisi geliştikçe düşüncelerini ve aklını geliştirerek kendisini yüceltebilir. Varlık sınırlarını büyütebilir. Çünkü bilgi olayları yönlendirebileceğimiz ve esasına nüfuz edebileceğimiz en büyük güçtür. Sadece bilgi eksikliği nedeniyle üstesinden

gelemediğimiz işler, hadiseler her zaman olabilir. Bilgi sayesinde hayat ve olaylar karşısında çok daha donanımlı hale gelir, kolaylıkla hedeflerimize ulaşabiliriz.

Neşeyi yeşertmek için uygun iklim oluşturan davranış biçimi ve değerlerin bazılarını burada ele almakla beraber ilave edilecek daha pek çok şey vardır. Ancak anlatmak istediğimiz konu hakkında yukarıdaki maddeler bir fikir vermektedir.

Aşağıda kalıcı ve kusursuz sevince ulaşmak için geçmemiz gereken süreçlerin bazılarını yakından bakmaya çalışacağız.

KALICI ve KUSURSUZ SEVİNÇ

Şüphesiz ki hayatımızın başında miras aldığımız şeylerden istifade etmeden yaşayamayız. Bir toplumun üyesi olmadan, ailesi, değerleri olmadan, inançları olmadan yaşamak zor olurdu. Ancak, en derin sevince doğru yol almak istiyorsak içselleştirdiğimiz bu bağlara eleştirel gözle bakabilmek, kendimizi gerçekleştirip geliştirmemize engel olanlardan kurtulmak gerekmektedir. Yukarıda sözü edilen bağlardan kurtulmak terimi ile kastedilen budur.

Biz zannettiğimiz çok şeyin aslında biz olmadığını, eğitimimiz ve içinde yaşadığımız toplumun bize empoze ettiği bir yaşama kültürü olduğunu tespit ve teslim ederek kendimizi objektif olarak gözlemlemeye başladığımızda farkındalığımız artacak, kendi gerçek doğamıza yönelmeye başlayacağız.

Aslında kişisel doğamız zannettiğimiz pek çok tutum ve davranışımız diğerleri ve kendimiz tarafından oluşturulan bir program, yazılım gibidir. Bu yazılım bizi yönetir, algılarımızı, düşüncelerimizi, tepkilerimizi, davranışlarımızı, inançlarımızı şekillendirir. BEN dediğimiz şeyin egomuz olduğunu öğrendiğimizde kendimizi yeniden oluşturma ve inşa etme yolunda en önemli adımı atmışız demektir. Yapacağımız eski programı daha yeni, iyi, doğru ve faydalı, sevgi kapasitesi daha geniş bir programla güncellemek ve üzerinde titizlikle çalışarak benimsemeye çalışmaktır.

Varlığımızı, hayatın devinimiyle birlikte ahenkli bir biçimde sürekli titreştirecek yumuşak ve derinlik içeren bir neşenin mevcudiyeti içsel özgürlüğümüzü kazanmakla yakından ilgilidir. Spinoza'nın (1632- 677) bu konudaki felsefi yaklaşımı insanın köleliğinin kendisinden kaynaklandığı ve kurtuluşunun da kendi elinde olduğu yönündedir. Spinoza, insanın bir arzu varlığı olduğunu, arzularımızı aklımızın ışığında doğru seçimlere yönlendirebildiğimizde, arzumuzun bize zarar vermek yerine büyüme ve gelişmemize yardımcı olacağını, böylelikle kalıcı bir neşe ve sevinç halini yaşayabileceğimizi söyler. Arzunun düzenlenmesi ve yönlendirilmesi böylelikle kalıcı mutluluğun anahtarı haline gelmektedir. Ayrıca arzularımızın hâkimiyetinden çıkarak onları denetimimiz altına alabilmek özgürleşmeyi gerçekleştirecektir. Tasavvuf ehlinin "nefis denetimi" diye adlandırdığı ve kademelere ayırdığı arınma süreci buna işaret ettiği

gibi İsa'nın Spinoza'dan asırlar önce söylediği "arzularımızın efendisi" olmakla kastettiği de budur.

Arzularımızın efendisi olabilmek, bilgelerin ve bazı filozofların "mükemmel sevinç" diye adlandırdığı varolma haline taşıyacaktır bizi.

Bunu başarabilmek için kendimizi iyi tanımak, kendimiz olma cesaretini gösterebilmek gerekmektedir öncelikle. Kendilik bilgisinin en apaçık hali, içe bakıştan gelir. İçe bakış kendimizi, duygularımızı, motivasyonlarımızı, düşüncelerimizi, arzularımızı, davranışlarımızı dikkatle objektif olarak gözlemele çalışmasından ibarettir. Deneyimlerimizi ve onların bıraktıkları izleri tahlil edilerek tecrübelerimizin berraklaştırılmasıdır. Tecrübelerimizin bize verdiği mesajları alabilirsek, onların bizle konuştuğunu anlarız.

Ayırt etme - seçme ilkesi, aydınlık bir şekilde, doğru bilgiyle, peşin hüküm taşımadan, yeniliğe açık olarak gözlemlemekten ve gözlemlerimiz üzerinde düşünerek kendimizi dönüştürmekten ibarettir.

Başka her etkinlik gibi bu çaba da antrenmanla yetkin hale gelir. Kişinin kendisinden koparak, kendisine belli bir mesafeden bakmasını ve rasyonel bir tavır almasını icap ettirir. Bu çabaya girişmezsek aslında bizim olmayan bir rolü, kimliği, birtakım arzuları yük gibi taşımaya devam ederiz. Başkalarının bizden beklediğine uygun bir imaj verir dururuz. Onların hoşuna gitmek, sosyal kabul görmek, sevmek

için türlü hale girer çıkarız. İnsan kendini sürekli olarak başkalarının eleştirisi, yargı ve övgülerine bağımlı kılırsa neşe içinde yaşaması olanaksızdır. Çünkü mutluluğu ya da mutsuzluğu diğerlerinin tutumlarına bağlı ve kimliksizdir. Başkalarının eleştirileri kadar övgülerinden de kendimizi azat etmeyi başarabilirsek, kendimizle yeniden irtibat kurar ve derin kimliğimizle buluşmaya başlarız. Bireyleşme ve kendimiz olma süreci berrak bir içe bakışla, bu doğrultuda varlığımızı ele almakla "ben" den kendimize geçişimize imkân sağlar. Uyanış deneyimi aslında ego yanılışının ötesine geçerek kendi varlığımızı özgürleştirmektir.

Varlık olarak ne anlam taşıdığımızı, dünyada bulunuşumuzun amacını, bizi yükseltecek ve olgunlaştıracak doğru bilgileri edinip, aklımıza bu doğrultuda yön vermedikçe, aklımızdaki bilgileri gönlümüze benimsetmedikçe tam olarak gerçek varlığımızla karşılaşamayız. Aklın yardımıyla düzenlenen iç dünyamız, bu rasyonel sürecin sonunda üçüncü türde bir bilgi kaynağına kapılarını açmaya başlar: Sezgisel bilgi, içgörü.

Kendi küçük kozmosumuzun tam olarak farkına vardığımızda büyük kozmosla aramızdaki bağı, Yaradan ile yaratılan arasındaki ilişkiyi ve uygunluğu sezmeye başlarız. Bu içgörü ve sezgi mümkün olan en büyük neşe kaynağıdır. Bilgeliliğin getirdiği neşe, kişinin Tanrı'nın bir parçası olduğunu sezmesiyle başlar. Tanrı, her şeyde olduğu gibi, her şey de Tanrı'dadır. Aydınlanmış insan bu birliğin farkına var-

mış ve düalite zincirini kırmaya çalışan insandır. Artık ezeli ve ebedi bir varlık olduğunun farkına varmıştır. "En yüksek iyiliğimiz ve ulvi saadetimiz, Tanrı'ya ilişkin bilgiye ve sevgiye bağlıdır" diye yazar Spinoza.

Üçüncü asırda Eflatun'cu filozof Plotinos, akıllı ruha, yani kişinin kendisinin en yüksek kısmına uygun yaşamayı öğrenerek erişeceği "Bir" in temasını çevresinde, bir başka deyişle egodan kurtularak saf vecde erişildiğini iddia eder, bunu büyük bir sevinç ve neşe kaynağına erişmek olarak adlandırır. Yunus Emre'nin "Ballar balını buldum, şu canım yağma olsun" dizeleriyle anlatmaya çalıştığı sevinç ve neşe hali de budur.

Sevgi yoluyla dünyayla ve diğerleriyle bir olma hali izlendiğinde de kesinlikle aynı şey olur. Gerçek bir sevgiyle diğerleriyle bağ kurmak, vermek, paylaşmak yoluyla birey bir süreliğine veya kalıcı olarak kendini düşünmeyi bırakır. Sevgisi, evrensel ve ilâhi bir boyuta açılmak üzere kendi "ben" inin güdük sınırlarını aşarak "Bir" olma halinin getirdiği sevinçli deneyimler.

Kusursuz neşeye giden yol çetin, zahmetli, kimi zaman da sonuna varılamayacak bir yol gibi görünebilir. Aslında söz konusu yol, adım adım ilerlenecek bir yoldur. Kusursuz neşe güzergâhının sonunda kazanılacak bir ödül değildir. Bütün bu özgürleşme ve sevgi yolu boyunca bize eşlik edecek bir lütf gibidir. Muhakkak ki bu yolun nihai amacı uyanıştır. Egomuzu

aştığımız her seferde önemli bir merhale aldığımız her olayda, varlığımızın genişlediğini hissederiz. Bu esnada dünyanın melodisiyle daha ahenkli bir biçimde akar, saf sevinçle dolarız.

Neşe kumanda edilebilir bir şey değildir. O ancak sevgi toprağında yeşerebilir ve büyüyebilir. Bu dolaysız, doğal, kendiliğinden sevinç, derinlemesine akıl yürütmeye ve kaygı duymaya başlamadan önce çocuklarda gözlemlenir. Küçük çocuklarda egonun henüz güçlü bir biçimde kurulmadığı bir evre vardır. Çocuklar bu devrede hâlâ içgörülerini ve kendileri ile irtibat halinde olup, kendi imajına tutsak değildir. Başkalarıyla ve dünyayla son derece doğal ilişkiler kurabilirler ve saf sevinçler yaşayabilirler. Giderek yaş aldıkça formatlanmaya, kaygılar ve günlük sorunlar, üzüntüler de yaşama eklendikçe bu durum gölgelenmeye başlar.

Günümüzde daha da artan bir hızla ego gelişir. Kaybetme korkusu, rekabet, mukayese, çatışma, kontrol gibi durumları kavrar, yetişirken yeterli sevgiyi de almamışsa hayran kalma ve kusursuz sevinç kapasitesinin kaybolduğunu görür. Tao'cu üstatlar, bilge modelinin sadece olgunlaşmış yaşlı biri olmadığını, belki de masumiyet içinde hayatın kendiliğindenliğini saf neşe içinde yaşayan çocukların da dikkate alınması gerektiğini söylerken yanılmamışlardır. Çocuk için her şey yalındır, her şey apaçıktır. Tao'cu üstatlar gibi İsa da, onun vaazını bozmasınlar diye çocukları oradan uzaklaştırmak isteyen müritlerine şöyle dediğinde çocukluğun bu

büyük bilgeliğini göz önünde bulundurmaktadır: "Değişmezseniz ve bu küçük çocuklar gibi olmazsanız, göklerin krallığına giremezsiniz." (Markos, 10-15)

Neşe, tüm mevcudiyete evet demek ve onunla bütünleşmektir aslında. Zira hiçbir şey ne başkalarından ne de bizden ayrı değildir. Neşe bilgeliği, böyle bir anlayış ve sorumluluğun ürünü olarak ortaya çıkar.

SEVINÇ VE NEŞEDEN DÜNYA BARIŞINA

Bireyin kendi faydasına ve mutluluğuna yönelik bir etik arayışı neticede müşterek faydanın gerçekleştirilmesi noktasına ulaşır. Bütün çatışmalar, üzüntüler ve kargaşa insanın egosunun ürünüdür. Egosunun sınırlarını aşarak davranışlarını sevgi merkezine oturtma gayretini gösterenler mutluluk, sevinç ve neşeye kendi içlerinde yaşadıkları uyumla ulaşırlar. İnsan bir kez mükemmelen özerk olduğunda, başkalarına hiçbir zaman olmadığı kadar faydalıdır ve doğru bir biçimde sevmeye muktedirdir. İnsan ancak kendisiyle uyumlu olduğunda başkalarıyla da uyumlu olabilir. Kendisinde kıskançlığı, yalanı, dedikodu etmeyi, haksızlık yapmayı, öfke ve kin duymayı sevgi ve saygıya dönüştürmüş olan insan artık başkasına zarar veremez. Bireyler arasındaki bütün çatışmaları ve halklar arasındaki savaşları yaratan sebeplerin üzerine çıkmıştır. Bu Gandi'nin muhteşem formülüyle başka bir şekilde söylenirse:

"İnsan kendini değiştirerek dünyayı değiştirecektir. Hakiki devrim, içsel olandır."

İstanbul - 3

Seyhun Güleçyüz

Ö

nce biraz Evliya Çelebi'den bahsetmeliyim. Biliyorsunuz ki, Evliya Çelebi Padişah IV.

Murat zamanında yaşamış ve Sultan'ın en yakını ve sırdaşymış. Türk büyükleri arasında mümtaz bir yere sahip, dünya seyyahlarının başında gelir.

Yarım asır boyunca gezdiği yerleri titizlikle adeta bir oya işler gibi anlatarak on ciltlik bir seyahatname ortaya çıkarmıştır. Bu eser dünyanın saygın kitapları arasında

yerini almıştır. Birçok dile çevrilmiş, hakkında fazlaca yazı yazılıp, adına ve eserlerine enstitüler kurulmuş olan Evliya Çelebi hakkında, uluslararası sempozyumlar düzenlenmiştir. Pek çok yabancı araştırmacı tarafından hazırlanan birçok yayın dünya kültür tarihi içinde yerini almıştır. Ülkemizde oluşturulan yanlış kanaat ve eksik bilgi sonucu Seyahatname hak ettiği ilgiyi görmemiştir. Yabancı araştırma ve yayınlar çoğaldıkça ülkemizde de merak artmıştır.

Ahmet Hamdi Tanpınar: "Ben Evliya Çelebi'yi tenkit etmek için değil, ona inanmak için okurum ve bu yüzden de daima kârlı çıkarım" demiştir. Ben sizlere İstanbul'u önce Evliya Çelebi'nin seyahatnamesinden anlatmaya başlıyorum.

İstanbul'u ilk kuran Madyan oğlu Yanko'nun torunlarından Vezendon, kral ölünce şehri harap görüp burayı yeniden canlandırmak için komşu diğer krallardan yardım istemiş ve İstanbul'un Kuzey, Güney deniz kısmını surlar ve kalelerle sarmıştır. Bu surlar, Sarayburnu'ndan Silivri'ye oradan Terkos'a, oradan Tarabya ve Rumeli Hisarı'na kadar uzanıp 7 tepe İstanbul'u kuşatmıştır. Kral Vezendon'un kızı da babasına katkıda bulunmak için şahsi servetinin gücüyle Ayasofya Kilisesini M.S. 537 de yaptırmıştır. Rivayete göre Hz. Hızır'dan çok destek almış. Hattâ temeline kurşun eritip akıtılmasını Hz. Hızır söylemiş. Bu temelin üzerine su sarnıçları inşa edilip rahmet (yağmur) suyunun toplanması sağlanmış. Bu sarnıçlar üzerindeki binaların depremden zarar görmeleri sarnıçlar sayesinde en aza indirilmiştir. Şimdi bile eski kuyulu İstanbul evlerinin depremi daha hafif atlattığı bilimsel olarak ispatlanmıştır. Daha sonra Kral olan Konstantin ise Zeyrek'te Hz. Yahya adına 360 kubbeli bir manastır yaptırmış. Daha sonra Sultan Selim, o dönemlerden beri sorun olan içme suyunu İstanbul'a, Edirnekapı'da, Gedikpaşa'da ve Peykhane'de büyük su sarnıçları yaptırarak yağmur suyu ile dolması sayesinde sağlamıştır. Kral Konstantin zamanında M.S. 330 civarında Galata'dan, Yemiş iskelesine üç kere zincir çektirip, köprü

haline getirip, iki yaka, yani Eminönü ve Karaköy arasına köprü yapılmıştır.

İlk köprü 6. yüzyılda Justinianus tarafından Eyüp ve Söğütçe arasına taştan yapılmıştır. II. Beyazıt 1450 civarında Galata Köprüsünü Leonardo da Vinci'ye yaptırtmak istemiş. Leonardo da Vinci, Haliç Köprüsü tasarımını Padişah'a sunmuş. II. Beyazıt tasarımı onaylamamış. Daha sonra Sultan II. Beyazıt Mikangel'o'yu köprü yapması için İstanbul'a davet etmişse de Mikangel'o teklifi kabul etmemiştir. 19. yüzyılda, Sultan II. Mahmud (1808-1839) Azapkapı ve Unkapanı arasına köprü yaptırmış. "Eski köprü" olarak bilinir. Bu 1912 yılında yıkıldı. Nihayet Modern Galata Köprüsü 1845'de Sultan Abdülmecid döneminde Bezmiâlem Valide Sultan tarafından yapıldı. "Valide Köprüsü" de denmiştir. "Yeni Köprü" denir ve 1930 yılına kadar paralıdır. Mayıs 1992'de köprü yanmış ve 1994'debugün üzerinden geçtiğimiz 5. Galata köprüsü yapılmıştır.

Peyami Safa "Fatih Harbiye" adlı romanında Galata köprüsü için, "iki farklı uygarlık ve farklı kültürü birbirine bağlıyor" der, ki kültürel değerleri açısından pek çok edebiyatçı, ressam, film yönetmene konu olmuştur. Bu köprü, benim yaşamımda önemli bir yer tutar.

Yatılı okuldayken, her sabah yatakhane camından, erken kalkıp onun kapanışını seyredirdim. Çünkü gece ikiye ayrılan büyük gemilerin Haliç'e geçmesine izin veren Galata Köprüsü, günün ilk ışıklarıyla birlikte tekrar iki kanadı birleşerek

üstünden geçilmesine izin verirdi. Bu eylemi, izlemekten çok hoşlanırdım, günün böyle başladığını düşünürdüm.

İstanbul'un fethinden sonra ilk apartmanların Eminönü'nde Yahudiler tarafından yapılması çok ilginç. Çünkü 1450'lerde yerleşim yerinin az olmasından dolayı dört, beş katlı binalar yaparak çözüm bulmuşlardır. Yeni Camii yapımı 17. yy da Eminönü'nde, II. Selim'in eşi Safiye Sultan tarafından başlatılmış ama ölünce IV. Sultan Mehmet'in annesi Turhan Sultan tarafından tamamlanmıştır. Bu büyüklükte bir camiyi, denizin bu kadar yakınında yapmak özellikle temellerde ciddi bir mühendislik gerektirmiştir.

Onun için camii bir yükselti üzerine oturtulmuştur. "Büyük Gelenek" içinde yapılmış, son büyük çaplı camiidir. Ben bu caminin iç avlusunda, çok huzur bulurum. Avludaki şadırvan hem çok zarif, hem de melodik su sesiyle insanı serinletir. Caminin iç mekânı, mavi ve yeşil çinilerinin yanısıra kalem işleriyle de ünlüdür. Camii külliyesinin en önemli binası Mısır Çarşısıdır. İçinde yüze yakın dükkân vardır. Çarşının içi gerek baharatların kokusu, gerekse ışıklandırılışı insana neşe verir. Çok severek alışveriş ettiğim Mısır çarşısı "L" biçimindedir ve iki çatalın keşiştiği yerde Lonca vaizinin ahşap kürsüsü bulunur. Lonca yetkilileri bir zamanlar, oradan esnafa âhilik geleneğine uygun bilgiler verirlermiş.

Mısır çarşısının Eminönü girişinin üst katında en iyi geleneksel İstanbul yemeklerinin yapıldığı mavi çinilerle kaplı

Pandelli Lokantası vardı. Ailecek mutlaka orada yemek yerdik. Ben son zamanlarda çoğu zaman, kardeşimle de giderdim. Çok yakın zamanda, işlerin iyi gitmemesini sebep gösterip kapattılar. Hazır yemek alışkanlığı ne yazık ki, yemek zevkini, yemek estetiğini yok etmeye devam ediyor.

Yeni Cami'nin arkasındaki caddede IV. Vakıf Han bulunur. Şimdi de otel olmuş. Mimarı Ahmet Kemalettin'dir. Bu binanın karşı sırasında ise Büyük Postane binası vardır. Mimarı, Vedat Tek'tir. Ulusal mimari akımın önde gelen temsilcileri olan bu iki mimar Türkiye'ye büyük eserler hediye etmişlerdir. 1927-1936 yıllarında Büyük Postane, Radyo evi olarak kullanılmış. IV. Vakıf Han ise İstanbul'un işgalinde Fransız kışlası olarak kullanılmıştır. Ankara Caddesinde, Vlora Han gül süslemeleri ile ünlü Art Nouveau tarzıdır. Ben kendimi bu yolun tam karşısında bütün güzelliğiyle eklektik tarzda, bazı Türk öğeleri katarak 1890'da Alman mimar Tachmund'un yaptığı Sirkeci garına bakarken buldum. Oldum olası tren garlarını ve istasyonları çok severim. Orada birkaç dakika içinde sevinen, üzülen insanların duygularını incelemek beni çok etkiler.

Yokuş yukarı doğru yürürken tarih ve koruma bilincinin olmadığı dönemlerde insanlar, yeni ihtiyaçlarına göre, eski yapıları bazen yıkmışlar, bazen de yarısına kadar yıkıp üstüne başka bir şey inşa ederek tezatlıklar oluşturmuş olduklarını gördüm. Bu yıkımlar arasından uzun zaman önce eski bir hamam (Hoca Paşa Hamamı) ortaya çıktı.

Artık Bab-ı Âli'ye geldik. Şimdilerde, İstanbul Valiliği olan bu bina, eskiden Osmanlı İmparatorluğu'nun yönetim merkeziymiş ve 6 kere yanmış, yeniden yapılmış. En son, Sultan II. Mahmud döneminde restore edilmiş. Bir süre sonra devlete yakın olmak için, gazete idarehaneleri ve yayınevleri hattâ kitap evleri gibi entelektüel kurumlarda bu semte yerleştiler. Sağ tarafta çok zarif bir bina olan İran Konsolosluğu var. İtalyan Fossati kardeşlerin eseri bir binadır. Konsolosluktan içeri doğru yürüyünce bol ağaçlı bir bahçe içinde görkemli binasıyla İstanbul Erkek Lisesi (olmakla birlikte kız ve erkek birlikte okuyor) görülüyor. Bu bina Tanzimat döneminde çok acıdır ki, Batılılar'ın Osmanlıdan alacaklarını toplamak için kurduğu Düyun-u Umumiye binasıdır. Hattâ İtalya Osmanlı Devletine savaş açıp Libya'yı işgal edince Düyun-u Umumiye vergi topladığı bölge eksildiği için Osmanlı Devletinden tazminat almıştır.

Ayasofya yönüne yürürken çok zarif bir camii gördük, "Beşir Ağa" camii. Sultan I. Mahmud'un haremindeki siyahî kızlar ağası. Beşir Ağa'nın yaptırdığı bu caminin külliyesi, sebili, medrese ve kütüphanesi vardı. Bu külliye Türk sanatında batı tesiriyle ortaya çıkan yeni Barok sanatının ilk eserlerinden biridir. Beşir Ağa aynı zamanda III. Ahmed zamanında Dârüssaâde ağasıdır. Caminin küçük bir minaresi vardır. Bu taş minare camiden ayrı yapılmıştır. Gövdesi, şerefesi ve petek kısımları sekiz köşelidir. Beşir Ağa sebili de barok üslubu aksettiren en güzel sebillerden biridir. Biraz ileride turistlerin gözdesi İstanbul'un en popüler hamam-

larından biri olan Sultan I. Mahmud zamanında yapılmış Cağaloğlu Hamamı vardır. Türk kültüründe temizlik daima akarsuyla sağlanmıştır. Geleneksel Türk hamamının çok çeşitli amaçlara yönelik, çok çeşitli törenleri vardır. Mesela, gelin hamamı bir bütün gün sürermiş.

Sultanahmet meydanında kudretli görüntüsüyle asırlara meydan okuyan Ayasofya Kilisesi duruyor. Daha önce Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesinde biraz bahsettiğim bu 1500 yıllık yapı M.S. 6 yy yapılmıştır. Doğu Roma İmparatoru Justinianos tarafından yapılmış Ayasofya Kilisesinin açılışında, Justinianos "Seni geçtim Süleyman" diye bağırımdan kendini alamamıştır.

Ayasofya o dönemde boyutsal olarak çok büyükmüş. İnsanlarda her zaman hayranlık uyandıran o dönemin kilisesi şimdide dünyanın 4. büyük yapısıdır. Mimari planı ilginçtir. Çünkü dört köşeli bir bazilika binanın üzerine ilk defa kubbe oturtulmuştur. Dâhiyane yenilik ise, iki yanına yapılan yarım kubbeyle merkezi. mekân genişletilmiştir.

Ayasofya, Bizans mimarisinden çok Osmanlı mimarisini etkilemiştir. Ayasofya'nın ortadaki büyük kapısı 1204'deki Latin haçlılarının saldırı ve yağmasına kadar gümüştedir. Ayrıca orta kapının üzerinde sağ eliyle gelenleri kutlayan Hz. İsa mozaïği bulunmaktadır. İçeri girdiğimde, gördüğüm kudretli, ihtişamlı görüntü beni içine çekti, çok etkilendim. Dünyanın dört tarafından getirilen yekpâre sütunlar, kubbe ve yüksekliği onu saran

yarım kubbeler, kasnaktaki kırk adet pencere ve diğer pencerelerin sağladığı hafif loş ışık, mekâna ulvi bir hava veriyor. Kubbenin altındaki mozaikler 17. yüzyılda, daha üzeri örtülmediği için Evliya Çelebi bunlardan bahsetmektedir. Ayasofya'nın ikinci katı kadınlara ayrılmış. Kiliseye bu üst galeriden bakmanın muhteşemliğini anlatmak bana zor geldi, çünkü büyüledim...

Bu galeride "Deisis" yani, mahşer gününde Meryem ve vaftizci Yahya'nın, tüm insanları bağışlaması için Hz. İsa'ya yakarışı sahnesi sergilenmektedir. Üst galeriye çıkan yolda, merdiven yerine arnavut kaldırımli geniş bir yol vardır. Bu da bana Ayasofya'nın büyüklüğünün göstergesi gibi geldi. Türkler Ayasofya Kilisesine çok önem vermişler, bu yüzden pek çok padişah, şehzade ve hanım sultanın türbesi caminin bahçesinde bulunuyor.

Az ileride Mimar Sinan'ın yaptığı hamam Haseki Hürrem Sultan'ın arzusuyla yapılmıştır. Günümüzde de çok revaçta olan bu hamama rezervasyonsuz gidilmemektedir. İcini görmedim ama ilk fırsatta gidebilirim. Biraz mola verip bu seferde, Sultanahmet meydanının diğer önemli başyapıtına doğru ilerliyoruz. 17. yy da Sultan I. Ahmet tarafından yaptırılan Sultan Ahmet Camii altı minareli dünyadaki tek camidir. Yalnız Sultanlar ve aileleri, birden fazla minaresi olan camiler yaptırabiliyor. Bu camilere sultanın çoğulu "Selâtin" denmektedir. Bu camii, içindeki İznik çinileriyle ünlüdür. İznik çiniciliğinin en parlak döneminin çiçek ve ağaç motifli

mavi-türkuaz renkli çinileriyle donanmıştır. Mihrap ve minber Marmara Adası'nın beyaz mermerinden olup, dantel gibi ince işlenmiştir. Sultan I. Ahmet kardeş katlini engellemiş, Fatih Sultan Mehmet'in koyduğu bu kanunu kaldırmış ve yerine hanedandan en yaşlı erkeğin padişah olması kuralını getirmiştir. Ama kendisi çok genç yaşta ölmüştür.

Caminin kuzeyinde bulunan Hünkâr Kasrı, padişahın namaz öncesi bulunduğu yerdir. Caminin mimarı Koca Sinan'ın talebesi olan Sedefkâr Mehmet Ağadır. Evliya Çelebi Sultan I. Ahmet'in temel kazısına iştirak ettiğini yazar. Hattâ kulandığı kazma Topkapı Sarayında sergilenmektedir. Mavi camii de denilen Sultan Ahmet caminin, tam önünde Bizans İmparatorluğunun dünyevi hayatının yaşandığı Hipodrom vardır. Eskiden yüz bin kişiyi içine alan bir yapıymış ve İmparatorluk Sarayı da şimdiki Sultan Ahmet caminin yerinde bulunuyormuş.

Hipodrom'a büyük kemerli kapılardan girilir ve duvarlarının üstünde çok sayıda heykelleriyle estetik açıdan dorukta bir görsellik sergilemiş.

Milyon Taşı (Sıfır Taşı) antik dönemde dünyanın merkezi Roma'nın da sıfır noktası olarak kabul edilmekteydi. Romalılar'ın inancına göre milyon taşından öteye, tek bir düşman askeri dahi geçemezmiş. Meleklerde korurmuş. Yalnız bu inançların yaşandığı dönemde Milyon Taşı ulu ve dört sütunlu bir anıtmış. Roma şans tanrısı Fortuna için inşa edildiği de söylenirler arasındadır.

Bu meydanda İstanbul'un en eski tarihi eseri olan M.S. 390 da Roma'nın, Mısır'ı işgalinden sonra oradan gelen yekpâre Dikilitaş bulunur. Bu taş İ.Ö. 155 de Firavun III. Tutmosis'in kazandığı bir zafer için yaptırılmış. Karnak Tapınağına dikilmiş. İstanbul'a getirilirken taşına-bilmesi için boyu kısaltılmış ve burada dört köşe bir kaidenin üzerine oturtulmuş-tur. Bu kadar zamandır var olan ve tarihin birçok dönemlerine şahit olan eserler bende derin yer ediyor.

Onlar anlatsa da, ben dinlesem yaşadıklarımı, çok isterdim. Bu meydan tam bir açık hava müzesi çünkü ikinci ilginç anıt, "Delphi"de bulunan Apollo tapınağından getirilen, bronzdan yapılmış Burmalı Sütundur. İlk halinde üç yılanın birbirine dolandığı bu sütundaki yılanlardan birinin başı İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde, diğeri ise İngiltere'deki British Museum'dadır. Unutmadan ilâve edeyim ki, meydanın bir ucunda da Alman çeşmesi zarif görün-tüsüyle bizlere sanki "Hoşgeldiniz" demektedir. Bağdat demiryolu yapımının, Almanlar'a verilmesinin üzerine Alman Kayser'i Wilhelm'in Osmanlı Sultanı Abdülhamid'e 1901 yılında yolladığı bir hediyedir. Osmanlılar Hipodromdan izler taşımayan bu meydana "At Meydanı" der-lerdi ve tarih sahnesinde önemli yer tut-muştur. Yan tarafta İbrahim Paşa Sarayı, şimdilerde Türk İslam Eserleri Müzesidir. İçindeki eserler çok ilginçtir.

Biraz soluk almak için meydanın yanın-daki çay bahçesinde mola verdik. Ben ise, hâlâ bu bölgenin Bizans'daki halinin içinde geziniyordum düşüncelerimde. Buralarda

atlı araba yarışları yapılmış, başarılar, se-vinçler ödülle taçlandırılmış. Ama başara-mayanlara, ölüm kalmış. Onların, Maviler (Hava), Yeşiller (Toprak), Beyazlar (Su) ve Kırmızılar (Ateş) adında takımları varmış. Yarışlar bunlar arasında olurmuş.

Antik çağdan itibaren, büyük şehirlerin en büyük korkusu, kuşatılmak ve bu durumda en önemli sorun, yiyecek ve içecek kaynaklarının tükenmesiymiş. Roma ve Bizans bu sorunu büyük yeraltı sarnıçları yaparak çözmüşler. Bazilika Sarnıcı diğer adı Yerebatan Sarnıcı bun-ların en büyüğüdür, öncelikle o dönemdeki sarayın ihtiyacını çözmüştür ve 6. Yüz yılda yapılmıştır. 9800 metrekare alanı kaplar ve 80.000 metreküp su alabilmekte-dir. 338 sütun vardır ve bu sütunların bazıları ince oymalarla süslüdür. Eski sarayın bulunduğu bölgede M.S. 450-550 yıllarında yapılmış olan mozaiklerin sergilendiği Saray Büyük Mozaik Müzesine uğradık. Görülmeli bence, çünkü eski sarayın revaklı avlusunun mozaiklerinin sergilendiği alan 180 metrekaredir. Bu mozaikler, 5 mm. ebat-larında kireçtaşı, pişmiş toprak ve renkli taşlardan üretilmiş ve eserler yaratılmıştır. Bu tasvirler beyaz mermerler arasına yer-leştirilmiş ve tasvirlerin etrafı kontürlerle sınırlanmıştır. Konuları, günlük hayatı anlatıyor.

Fatih Sultan Mehmet, İstanbul'u fethet-tikten sonra, harap haldeki Bizans Sarayında kalmaktansa bugünkü İstanbul Üniversitesi yerinde olan sarayında kalır. Ama bu dönemde Topkapı Sarayı inşa edilir. Sultan Abdülmecid'e kadar bazı

istisnalar dışında tüm Osmanlı Padişahları, Topkapı Sarayı'nda yaşamıştır. Kısa sürede Fatih Sultan Mehmet de Topkapı Sarayı'na taşınır. Bu saray her zaman yeni binalar eklenen, neredeyse organik bir şekilde büyüyen, gelişen bir mekândır. Batıdaki saraylar gibi önceden bir plana göre bir seferde inşa edilen, çoğu zaman değişim geçirmeyen saraylardan farklı bir şekilde, statikleşmeyen ve geçen zamanın etkilerini yansıtarak genişletilmiş bir yapıdır. Sarayın her yeri açık değil ve bende gördüklerimin hepsini anlatamayacağım, sözün özü, görülmeli derim.

Fatih Sultan Mehmet zamanında ilk yapılan Bab-ı Hümayun yani kuleli kapıdan Topkapı Sarayına girince, hemen gördüğümüz yan taraftaki Ayasofya'dan önceki Patriklik Kilisesi olarak kullanılan Kostantinopolis'in en eski kiliselerinden olan Aya İrini'yi görürsünüz. Bu kilise İstanbul'da atrium (Orta avlu, kemeraltı) kısmı ayakta kalmış tek Bizans kilisesidir (halk arasında Küçük Ayasofya diye bilinir) ve hiçbir zaman camiye çevrilmemiştir. Çünkü fetihten sonra Topkapı Saray alanı içinde kalmıştır.

Topkapı Saray Müzesi oldukça geniş alana yayılmıştır. Harem bölümü her zaman açık değildir. Çok sıra bekledik ve harem bölümünü gezebildik. Burası hem Saray, hem de hapisane özelliklerine sahip. Hüzünle, sarıyor insanı. Buraya dışarıdan kimse giremezmiş ve kimsede dışarı çıkamazmış. Şehzadelerde bu bölgenin yakınında yaşarlarmış. Harem sonuçta tek kişi için yapılmış; Padişah...

Topkapı Sarayının yan tarafından aşağı doğru yürüyünce Arkeoloji Müzesi'ne geldik. 1891'de Osman Hamdi Bey'in sayesinde kurulmuştur. Müze'nin mimarı Alexander Vallury'dir. Osmanlı Devletinden miras kalan bölüm binalarında, Fatih Sultan Mehmet döneminden itibaren tarihi eserlerin toplanıp, sergilendiği bu müze, 1881'de Osman Hamdi Bey'in müze müdürü olmasıyla Dünya'ya kazandırılmıştır. Müzede başta İskender Lahdi olmak üzere, çok sayıda kıymetli eser vardır. Ben müzedeysen, zamanın bölümleri olan asırlar gözümün önünden canlı film gibi akıyor ve ben çok derinden yaşıyordum akan filmi. Oraya sık gidebilmek hep özlemimdir.

Müzenin kurucusu Osman Hamdi Bey'den bahsetmeden geçemeyeceğim. Bu ünlü arkeolog, ressam değerli insan, Kadıköy Belediye başkanı olmuştur. İstanbul Milletvekilliği yapmış olup Rum asıllı Sakız adalı, ufak yaşta evlatlık olarak adadan gelen Osmanlı sadrazamlarından İbrahim Ethem Paşa'nın oğludur. Osman Hamdi Bey, Nemrut, Lagina (Muğla) ve Sayda'da (Burdur) kazılarda bulunmuş, arkeoloji dünyasının başyapıtlarından olan İskender Lahiti'nin bulunduğu bir takım tarihi eserlerin ortaya çıkmasını sağlamış ve arkeoloji müzesine getirilmesini sağlamıştır. Kendisi 1842'de İstanbul'da doğmuş, hukuk öğrenimini Paris'te yaparken ünlü ressamların atölyelerinde çıraklık yaparak, iyi bir resim eğitimi almıştır. 1883'de, Sanayi-i Nefise-i Mektebini, şimdiki Güzel Sanatlar Akademisi'ni ve Arkeoloji müzesini kur-

muştur, dünyaca ünlü bir ressamdır. Ayrıca antik eserlerin yurt dışına çıkmamasını sağlayan Asar-ı Atika (eski eserler) Nizamnamesini çıkartıp, yürürlüğe sokmuştur. "Kaplumbağa Terbiyecisi" en ünlü tablosudur. Özel koleksiyondan, Pera Müzesi'ne getirilmiştir. Her zaman aynı heyecanla ve detaylarında kaybola, kaybolu seyrettiğim bu eser ve birçok eseri uluslararası üne sahiptir. Arkeoloji Müzesi'nin bulunduğu bölgedeki Çinili Köşk, Fatih Sultan Mehmet'in yaptırdığı ve Selçuklu etkilerinin görüldüğü en güzel mavi ve türkuaz çinileriyle süslenmiş ilk köşktür. Şimdilerde Çini müzedir ve 12. yy'dan günümüze Türk çiniliğinin en seçkin eserlerini sunar. Bu ünün diğer sebebi de çinilerimizin, türkuaz rengini 12. yy'dan beri kullanmasıdır ki; dünyada bu isim türkuaz= Türk mavisi olarak adlandırılmasına sebep olmuştur.

Gülhane Parkına gelebildik. İçimi bir sevinç kapladı. Çocukken her yaz elimde simitlerle ciciannem beni buraya getirirdi. Parkın içinde, hayvanat bahçesindeki canları besledim. Yol boyunca oraya gelene kadar, camii bahçelerinde yatan Osmanlı ünlülerine dua ederdim ciciannem ile. Nereden gelirdiniz? diye sorar gibisiniz. Söyleyeyim, Beyazıt'tan. Gülhane Parkı önemli bir mekândır. Pek çok tarihi olaya tanıklık etmiştir. Ama her zaman doğası gereği cennetten bir parça gibidir. 4 yüzyıldan beri orada bulunan Gotlar sütunu tarihin eşsiz tanıklığını yapar. Denizlerin tılsımı olarak da bilinir. Mavi damarlı mermerden ve 15 metre tek parça yapılmıştır. Asırlar önce Gotlarla yapılan

savaşı kazananların diktiği sütunun tepesine Corint tipi başlık üzerinde Kartal simgesi hâlâ görülür durumdadır.

1591 yılında biten Sultan III. Murad dönemi eseri, "Sepetçiler Kasrı" sahil kısmındadır. Parktan ve padişahın gemileri seyretmesi için yapılmıştır. Lodos ve Sarayburnu akıntısı dışında kaldığı için, saltanat kayıkları da burada bulunmuş. Sepetçiler kasrı Sultan I. Mahmut döneminde yenilenmiş.(1739) Hâlâ çok bakımlı nefis bahçelerle süslenmiş bir Kasr olarak İstanbul'a hizmet vermektedir.

Geldiğimiz yoldan geri döndük ve Kapalıçarşı'ya Nur-u Osmaniye Camii kapısından gireceğiz. Bu camii 1748'de Sultan I. Mahmud zamanında inşaatı başlamış ve 3. Osman zamanında, yani yedi sene sonra bitmiştir. Çok ışıklı bir camii olduğu için "Osmanlının Nuru" ismini almıştır. Duvar revakları dantel gibi işlenmiştir. Renkli vitray pencereleri ve mihraptaki barok tarzı taş işçilik o dönemde bu sanatta devrim olarak görülmüştür. 2 minaresi vardır. İçerde ise üç sıra üst üste dizili pencereler, caminin çok aydınlık olma sebebidir.

Kapalıçarşı'ya her gelişimde içim sevinç dolar ve kendimi çok güvende hissederim ve senede en az iki kere gelirim. Bu duygularımın sebebi, ilginç bir hikâyeye dayanıyor. Ben beş yaşındayken annem ve Kapalıçarşı'da gezerken nasıl olduysa bir şekilde kayboldum ve çok korktum ağlayarak sağa sola şaşkın şaşkın koşuşturdurken, o zamanlar Beyazıt kapısına yakın yerdeki çeşme önünde milli piyango satan, tekerlekli sandalyede oturan bir bey vardı beni görüp yanına çağırdı. Benim ağlamaktan konuşamadığımı görünce endişeli olmasına rağmen beni sorularıyla sakinleştirdi. Ben küçücük halimle biletçi beye: Teyzemin kocası, Beyazıt'taki Marmara Gazinosunun sahibi dedim. Bunu nasıl başardım bilemiyorum hâlâ. Bu cümle mucize görevi gördü ve bu bey kalabalığım içinden bir subaya yanına gelmesi için seslendi. Benim durumumu anlattı. Subay başımı okşadı, benim elimden tutup Marmara gazinosuna getirdi. Bu gazino, Beyazıt meydanında Marmara Sineması'nın üst katında ve şimdilerin

cafesi tarzı müthiş manzaralı bir yerdir. Gelelim bana; gazinodan içeri girince masada oturan eniştemin kucağında buldum kendimi. Anlayacağınız ben insanların birbirine güvendiği, etik değerlerin önemli olduğu dönemi yaşadım. Bu yüzden Kapalıçarşı bana her zaman güven ve huzur verir. Fatih Sultan Mehmet zamanında ilkin Sandal Bedesten ve Cevahir Bedesteni inşa edilen çarşı, mimarı üslup olarak Osmanlı tarzı olsa da Cevahir Bedesteni'nin bir kapısının üzerinde Bizans kartal kabartması vardır. Kartal figürü ve kabartması eski Türklerde de kullanılmıştır. Nitekim Osmanlı, kendi yaptığı bazı binalara kartal kabartmaları koymuştur. Kapalıçarşı, 45.000 metrekare kapalı alanı 4000 dükkânı olan bir yerdir. Asıl büyük çarşı, Kanuni Sultan Süleyman tarafından inşa edilmiştir ve bu çarşı var olduğundan beri Türkiye'nin ekonomisinin kalbidir ve dünyada tektir. Dünyanın en eski bankası burada kurulmuştur. En eski büyük kapalı çarşısı, en görkemli, bir o kadar da gizemli yerlerinden biridir.

Anlatmadan geçemeyeceğim bir yer de çarşıdan, Mahmutpaşa yokuşuna çıkmadan önce ki yol başında, minyatür bir cumbalı İstanbul evi görünümündeki tarihi Çukur Muhallebici vardı. Ben 10 sene öncesine kadar, orada üç kişinin zor sığıdığı yerde, su muhallebisi yerdim. Şimdi kuyumcu olmuş.

Kapalıçarşı deyip geçme
Kapalıçarşı
Kapalı kutu
diyen Orhan Veli'ye tüm gönlümle
katılıyorum. Sevgiler görüşmek üzere....

Öte Taraftan Konuşmalar

Peki, Ya Uzay?..

Elisa Medhus, MD "Oğlum ve Öte Hayat"
Çeviren: Nelda İnan

"Erik'in uzay ve zaman hakkında anlattıklarından ne öğrendim? Biz insanlar yeryüzündeki tecrübelerimizden en fazla öğretiyi çıkarabilmek için her ikisini de kullanırız. Bu bağlamda perspektifimizi, yaşam kitabımızın her sayfasına, her cümlesine odaklamamız gerekir." Elisa Medhus

Bu ay, Erik'in Zaman ve Uzay hakkında aktardığı bilgilerin sonuna geldik. Bu bölümde daha çok Uzay'ı anlatacak bizlere.

Ben: Analogiler kurma yoluyla Zaman ve Uzay gibi çetrefil konuları böylesine basitleştirerek anlatabilmen müthiş. Zaman kavramı hakkında sana birkaç sorum daha olacak. Bilirsin ki, bir soru sorduğumuzda arkasından üç ya da dört soru daha gelir. İşte bunlardan birkaçı: Zaman, hareketin (devinim) bir fonksiyonu olarak mı mevcuttur sadece? Yani hareket (devinim) tarafından mı yaratılmıştır? Yani kâinattaki her şey durduğunda ve yeniden başladığında, ne kadar süreyle durmuş olduğunu tespit etmemiz imkânsızdır, öyle mi? Diğer bir deyişle, Zaman, hareket eden enerjinin bir fonksiyonu olarak mı mevcuttur?

Erik: Evet

Ben: Bu konuda başka söyleyebileceğin bir şey var mı?

Erik: Hayır, Zaman kavramı, bir dizi ya da birbirini ip gibi takip eden yaratımlarla, hareket (devinim) tarafından, insan tarafından oluşturulmuştur. Bir "an" yaratılır, sonra diğeri, arkasından sonra diğeri ve bilinçlilik yani bilinçli olan enerji, bir yaratımdan bir sonrakine doğru harekete geçer. Zaman yanılması böyle yaratılır.

Ben: Eğer böyleyse, sen bize baktığında, sana göre biz yavaş hareket mi etmiş

oluyoruz? Ya da zaman içinde donmuş gibi mi? Ve biz seni gördüğümüzde, sen bize göre daha hızlı hareket ediyormuş gibi mi oluyorsun? Her iki tarafın perspektifini kavrayarak bir anlayış geliştirmeye çalışıyorum.

Erik: Biz insanlarla iletişime geçtiğimizde, onların alanında ve gerçekliğinde dolaşırız.

Ben: Tamam

Erik: Evet, biz ışık hızında hareket edebiliriz böylece kapının önünde olabiliriz veya siz arkanızı döndüğünüzde, biz çoktan arka kapıda olabiliriz.

Ben: Tamam. Aman Allahım!.Öyleyse sen bize baktığında yavaşlatılmış bir film karesi gibi hareket ettiğimizi mi görüyorsunuz?

Erik: Evet böyle de diyebilirsiniz!

Jamie: Bize gülüyor!

Erik: Spor müsabakalarını bu şekilde seyretmek güzel oluyor ama. Çünkü hareketi yavaşlatan kameralara ihtiyacımız oluyor.

Ben: Gülüyorum. Haklısın. Demek ki, bizleri tıpkı burada canlı yaşadığın zamanlarda görebileceğin gibi görebiliyorsun.

Erik: Evet, aynen söylediğin gibi..Sizi istediğimiz hızda, nasıl istiyorsak, öyle görebiliyoruz. Ama genellikle Dünya zamanının hızını tercih ediyoruz.

Ben: Peki Erik, yeni şeyler öğrendiğini ve hep öğrenme aktivitesi içinde olduğunu söylüyorsun, fakat bu da bir çeşit lineer bir eylem değil mi? Örneğin A enformasyonunu bilmiyorsun ve sonra biliyor oluyorsun.

Erik: Evet.

Ben: Öyleyse zamanın olmadığını söylediğin bir yerde bu nasıl olabiliyor?

Erik: Bu, zamanı, daha önceden tecrübe etmiş olduğun bir şeyle birleştirmene benzer anne. İşte o zaman onu kavrarsın ve işte o zaman onu öğrenmiş olursun. Yani bu, bir yere oturup elindeki kitabın sayfalarını birbirini ardınca çevirerek okumaya benzemez.

Ben: Ama eğer öğreniyorsan, bu senin daha önce bilmediğini göstermez mi? Yani demek istiyorum ki, bir şeyin "öncesi" ve "sonrası" varsa eğer, orada zamanın sekansı da var anlamına gelmez mi?

Erik: Öğrenmeyi, yeni bir tecrübe yapıyormuşsun gibi algılama. Üst üste dizilmiş tabaklardan en fazla gözüne çarpan, en üstte durandır öyle değil mi? Yani en fazla etkileşimde olduğun ve en fazla kullandığın. Ama bizim için öğrenmek o tabakların hepsini bilmek ve en alttakini çekip, sırasında en üste koyabilmektir. Böylece neyi bilmek istersen ona erişir ve onu yüzeye çıkarırsın.

Ben: Çok akıllıca ve parlak!

Erik: Yani biz bilgiyi daha yakınımıza

getirmiş oluyoruz. Hatırlamayı sağlıyoruz. Onu yüzeye çıkarıyoruz.

Ben: Konuyu ne kadar değişik bir şekilde açıklamış oldun Erik!

Erik: Böylece Zamanı hepsi de tek bir noktanın üstünde, dikey biçimde dizilmiş tabaklar gibi görebilirsin. Hâlbuki yatay biçimde dizilmiş olsaydı, her seferinde geçmişten şimdiye, şimdiden geleceğe sıçrardın. Tabakların dikey biçimde dizilmiş olmasıyla birlikte, zaman içinde lineer hareket etmiş olmazsın. Hâlbuki yatay biçimde dizilmiş olsaydı, lineer şekilde hareket ederdin hep.

Ben: Tamam. Şimdi de sana üzerinde bir süredir düşündüğüm bir soruyu sormak istiyorum. Lineer düzende olduğumuz için, bizlerle iletişim kurmak, etkileşimde olmak ve bizleri gözlemlemek zor olmuyor mu? Bunu nasıl yapıyorsun?

Erik: Söylediğin kadar karmaşık olmuyor benim için!

Ben: Bu soruyu sorarken bile zihnim karmaşıklaştı.

Erik: Bu, evde bir kaplumbağa beslemeye benziyor anne. (Erik'in metaforları işte.)

Erik: Kaplumbağanı yere koyarsın, sonra da belki koşarsın, evde yığınla işini yaparsın, arkasından arabana binip bir sürü yere gidip gelirsın, belki sinemaya gidersin, eve geri döndüğünde kaplumbağanın azıcık hareket etmiş

olduğunu fark edersin.

Ben: Demek ki bizler senin kaplumbağaların oluyoruz.

Jamie: Harika bir örnek verdin Erik!

Ben: Evet bence de harika oldu bu. Sevdim bunu! Erik, sen ne kadar tatlı, ne kadar akıllısın. Arada bir kafesimizi temizlemeyi unutma olur mu? Ben küçük bir çocukken, evde gerçekten küçücük bir su kaplumbağamız vardı. Bazen onun kabını temizlemeyi unutturdum ve bu hiç de iyi olmazdı. Peki, uzay hakkında ne diyeceksin? Senin olduğun yerde var mı? Uzay nedir gerçekte?

Erik: (Gülüyor). Kesinlikle uzay denilen şey vardır. Bizim de dış uzayımız var, yani uzayımız var.

Ben: Elbet ki uzay kesinlikle vardır, bunu biliyorum, esas bilmek istediğim şey, uzay kendi gerçekliklerimizi boyadığımız bir tuval midir?

Erik: Sonsuza kadar gider.

Ben: Evet, sonsuz... Peki, söyleyeceğin başka şeyler var mı?

Jamie: Bana bir imaj yolluyor şu an. Bunu nasıl tarif edebileceğimi bilmiyorum. Bu, kare biçiminde bir camdan yapılmış bir kutuya benziyor. Bu ufak kutu, küçük cam kutuların olduğu bir odada bulunan bir rafta duruyor. Yanına yaklaştığımda, içinde ışık olduğunu görüyorum.

Erik: Kendimizi hep parametrelerimiz ve sınırlarımız olduğuna dair eğitmişizdir. Ve böylece insanlar uzay ve uzay-zamanın sürekliliğini konuştuklarında, bu onların camdan yapılmış kutularını tuzla buz eder. Pek çok kişi için bu konular, inanılmaz derecede rahatsızlık vericidir. Böylece, "bu konuları bilmem gerekmiyor" deyip, çıkarlar işin içinden. Evet, onlara hak veriyorum aslında. Çünkü Dünyaya gelmemizin nedenlerinden biri de daha basit veya daha odaklanmamız gereken daha küçük yere bakabilmeyi sağlamaktır. Eğer kendi kişisel tekâmülünü bırakıp da sadece uzayın doğası hakkında konuşmak istiyorsa bir kişi, ona oturup da şunu sormak zorundayız: "Sen neyi sunmak istiyorsun? Neyi göstermeye çalışıyorsun?" Hâlbuki öğrenilecek en mükemmel ders şudur: "Hayat kısadır. Daha basit olana veya daha küçük yere odaklanmayı başarabiliyorsan bu harika bir şeydir. Elbet ki uzayın sonsuz doğası hakkında düşüncelere dalabilirsin ve onu daha geniş bir açıdan kavramaya çalışabilirsin ama eğer bu spiritüel anlaşmalarını tamamlamadığın ve öğrenmen gerekenleri öğrenemediğin anlamına geliyorsa, hayatını o perspektiften yaşayamazsın. Hayatını bir insanın perspektifinden yaşamak zorundasın. Hayatını ruha sahip bir varlığın, bir insan deneyimi yapması gibi yaşamalısın. Yani kuşlar kadar özgür bir ruh varlık olarak değil. Çünkü böyle bir durumda hiçbir şey öğrenemezsin.

Ben: Evet seni anlıyorum. Demek istiyorsun ki, bizler yeryüzündeki düaliteyi avantajımıza olacak biçimde kullanarak, öğrenmemiz gerekenler üzerinde konsantre olmamız gerekiyor.

Fakat bu denli bir ruhsal varlık olarak yaratılmışken ve onun bu denli geniş perspektifine, sonsuz realitelerine, olasılıklarına, boyutlarına ve benliklerine sahipken, bu düaliteyi veya bu zıtlığı yaratmak çok zor değil mi?

Erik: Haklısın! Fiziksel plandayken, daha dar bir perspektif üzerinde yoğunlaşmak zorundayızdır. Bununla birlikte, orada üzerinde en fazla durmanız ve yoğunlaşmanız gereken en önemli şey sevgidir.

Ben: Ah o sevgi!

Erik: İnsanların birbirleri arasında açık iletişimi. Ve bu bir bitkiye, bir ağaca, bir böceğe, bir hayvana ve herhangi bir canlı varlığa duyulan sevgidir.

Ben: Yaşam için sevgi. Sözü bittiği yer. Yani sevginin her türü var. Senin anlattıklarından çıkardığıma göre, bu küçük dünya sahnesinde biz, adına "insan tecrübesi" denilen bir müsamereyi oynayan ufak okul çocukları gibiyiz ve üzerinde asıl yoğunlaşmamız gereken oyunun kendisi ve üstlendiğimiz rollerdir. Yani bazı şeyleri elimizdekilere odaklanacak biçimde daraltmamız gerekiyor, öyle mi?

Erik: Evet bu, yaşamdaki en basit mutluluktur.

Ben: Peki, yeniden uzaya dönecek olursak, senin olduğun yerden nasıl gözüktüyor? Elbet ki, oranın tam tamına bizim yaşadığımız üç boyutlu gerçeklik gibi olmadığını da biliyorum.

Erik: Evet bu da var. Ancak, bunu anlamak ve izah etmek kolay değil. Buradakinin neredeyse çoğu ışık ve enerjiden yaratılmıştır, ancak onun bir 3 boyutu da vardır. Daha önce anlattığım gibi, burada evlerimiz var. Buna ilaveten güzellik, doğa ve her şey mevcut. Bu tıpkı sevgi gibidir ve sevgi kendine has bir enerjiye sahiptir. Yani kendini burada sanki uzaya çıkmış gibi hissedersin. Hiç bir yerçekimi yoktur. Sadece saf ışık vardır. Hiçbir ağırlık yoktur burada. Meleklerle baktığında onların doğrudan içine bakabilirsin. Çünkü hepsi ışıktırlar. Sadece ışık.

Ben: Çok güzel bunlar. Şimdi sana daha önce farklı biçimlerde sorduğum ama pek çok insanın da sorusu olan bir soruyu sormak istiyorum. Farklı medyumlara veya kanallık yapanlara aynı sorular sorulduğunda, nasıl oluyor da farklı cevaplar alınabiliyor? Bazen de aynı kişiye aynı soru sorulduğunda değişik zamanlarda farklı cevaplar alınabiliyor.

Jamie: Aynı medyumun ya da kanallık yapan kişinin, aynı soruya verdiği farklı cevapları mı kast ediyorsun?

Ben: Örneğin, kaderini veya geçmiş yaşamlarında kim olduğunu sorduğun zaman, farklı medyumlardan farklı cevaplar alabiliyorsun. Bazen de aynı medyum bile farklı zamanlarda sana değişik cevaplar verebiliyor.

Erik: Önceden değişmez ve sabit varlıklar olmadığımızı unutmaman gerekir anne. İnsanlar lineer olana odaklandıklarından dolayı kendilerini böyle görmek-

ten hoşlanırlar. Ancak hayır, biz her zaman değişiriz. Senin özgür iraden veya senden birkaç bin kilometre uzakta yaşayan bir yabancıнын özgür iradesi, seni tümüyle yeni bir yöne sıçratabilir.

Ben: Geleceği değiştirebiliriz öyleyse. Peki ya geçmişimizi?

Erik: Evet. Her seferinde farklı bir medyuma(ruhsal kanallık yapan kişiye) sorduğunda veya aynısına farklı zamanlarda gittiğinde bile, bu farklı bir andır. Cevapların değişkenleri vardır. Hattâ yeryüzünde insanlar cevapların daima sabit veya önceden fikslenmiş olmasına inanmak isterler hep. Tüm bunlara rağmen bazen de istediğin her hangi başka bir medyuma gittiğinde, aynı cevapları da aldığın olabilir.

Ben: Sanırım bu, soruları sormak isteyen kişinin esas niyetinin, olası geçmişine veya geleceğine odaklanma-sıyla ilgili bir durum, öyle değil mi?

Erik: Tam olarak böyle! Ruhsal kanallık yapan veya medyum olan kişilerin hepsi de insandır. Ve insanlar analitik zihinleri tarafından yaratılan filtrelere sahiptir. Elbet ki bazen yanlış yapabilirler de.

Ben: Jamie'nin filtre sayısı "Sıfır"dır.

Erik: Evet, dahası Jamie benim kendim olmamı sağlıyor bu irtibatlarda. Onun bu özelliğini çok seviyorum.

Gelecek Ay: "Madde ve Gerçeklik" başlıklı bölümle konumuza devam edeceğiz.

Bilinç ve Yaşam Süresi

Kryon Celsesi

Medyum: Lee Carroll,
7.Nisan.2018, Montreal, Quebec - Kanada
Ses Kaydından Çözümleme ve Çeviri: Necati Tarıman

S elâmlar sevgili dostlar, ben Manyetik Hizmetten Kryon. Bu sabah kimlerin burada olduğunu ve nerede olduğunu bildiğimi söyledim. Şimdi bir kez daha sandalyelerde oturan kişilere hitap etmek istiyorum. Bu akşam iki konu hakkında konuşacağız ve hiçbiri pek uzun olmayacaktır. Şu anda Kanada'nın doğu bölgesindeyiz ve bu bölgenin en iyi bilinen özelliği buraların çok soğuk olmasıdır.

Eğer celselerimi takip ettiyseniz, daha önce gezegenin tabi olduğu döngülerden ve şu aşamada yeni bir döngünün başlamakta olduğundan söz ettiğimi hatırlayacaksınız. An itibarıyla gözlemlenmekte olduğunuz iklim değişikliği bu çerçevede gayet doğaldır. Bu iklim değişikliği atmosfere salınan zararlı maddeler yüzünden ortaya çıkmıyor. Bu hususa bir kez daha değinmek istiyorum. İnsanlar tarafından atmosfere salınan zararlı maddeler

canlılara ve insanlara zarar verebilir ve bu bağlamda onların ölümüne yol açabilir ama gezegenin yok olmasına yol açmaz.

Sözü edilen bu döngüler sizden kaynaklanan etkiler nedeniyle ortaya çıkmıyor. Çünkü insanların gezegende buldukları ve özellikle de zarar verecek kapasiteye erişmelerinden sonra geçen süre bunun için yeterli değildir. Bunun kanıtlanması mümkündür. İklim değişimi üzerinde çalışan ve bazı efsaneler ve mitler ile siyasi kaygılardan etkilenmeyen bilim insanları yaptıkları tarafsız çalışmalarda bu hususu derinden çıkarılan buz çekirdeklerinde ve ağaç halkalarında gösterebilmektedirler.

Gezegen şu aşamada doğal bir döngünün içindedir ve bu "mini buz çağı" olarak nitelendirilen soğuk bir döngüdür. Mini buz çağı adını vermemizin sebebi, bunun uzun süreli bir soğuk dönem olmadığını vurgulamak istememizdir. Bu tip dönemler daha önce de olmuştur ve böyle dönemlerin bilmeniz gereken bazı özellikleri vardır. Havalarda soğuyacak ve durum bir süre böyle devam edecektir. Bu çerçevede sürekli buz fırtınaları ortaya çıkabilecektir. Bu ezoterik değil, tümüyle gerçeklere dayalı bir öngörüdür.

Bu öngörü bilim insanlarının çalışmaları temeline dayalıdır ama buna rağmen şimdiye dek geniş çaplı veya dar kapsamlı önlemler alınmış değildir.

Bu soğuk dönemin gelmekte olduğunu bildiğimiz için size bu konuda bazı tavsiyeler verdik. İsterseniz 15-20 yıl hiçbir şey yapmadan bekleyip işler ciddiyeştikten ve bedel arttıktan sonra Kryon'un haklı olduğunu kabul ederek çalışmaya başlayabilir veya şimdiden bazı önlemler alma yoluna gidebilirsiniz.

Şu aşamada hidroelektrik santrallerden elde ettiğiniz elektrik enerjisini dağıtmak üzere kullandığınız dağıtım ağının soğukta çalışmaz hale gelecek olması aslında bir ironidir. Dondurucu soğuklar yüzünden iletim ağı çalışmaz hale gelecek ve arızalar bir veya birkaç gün içinde onarılamayacaktır çünkü fırtınalar haftalarca devam edecektir. Böyle senaryolar gerçekçi ve mümkün müdür? Evet, mümkündür. Bununla birlikte, bu soğuk dönem örneğin bu kentin sonu anlamına gelmeyecektir. Ancak bunun iyice soğuk bir dönem olmasını bekleyebilirsiniz. Eğer hazırlıklarınızı yaparsanız, çok fazla zorlanmadan sorunların üstesinden gelebileceksiniz.

Aslında yapılmış işler de yok değil. Binalar arasında tüneller ve her türlü hava şartında güvenli olarak bir yerden başka bir yere gitmenizi sağlayacak trenleriniz var. Ancak, arızalanan ve işlevini yerine getiremeyen enerji ağları konusunda ne yapabilirsiniz? Burada yaşayan insanlar buna benzer tecrübeleri daha önce edinmişlerdir. Onlar sert bir buz fırtınasında hiçbir yere gidilemediğini bilirler. Dondurucu

yağmur yağarken kaldırımlarda bile yürüyemezsiniz. Ya böyle iklim şartları hüküm sürerken ayrıca elektrik iletim hatları da arızalanırsa ne yaparsınız?

Buna önlem olarak elektrik enerjisi üretiminde değişiklikler yapmalısınız. Aslına bakarsanız, bunun için gerekli icatlar yapılmıştır ve gezegenin çeşitli yerlerinde kullanımı da başlamıştır. Bu çevrede veya yakın bölgelerde yaşayıp da bu celseyi dinleyen insanların ufak bölgeler (mahalle bazında) için elektrik enerjisi üretiminin mümkün olduğunu bilmelerini istiyorum. Böyle bir durumda insanlar elektrik enerjisini arızalanan bölgeye komşu olan bölgeden temin edebileceklerdir.

Böylece büyük enerji şirketleri haftalarca süren buz fırtınaları sırasında hiçbir şey yapamadıkları için fırtınanın ve dondurucu yağmurun geçmesini beklemek zorunluluğu olmayacaktır. Bunları daha önce de söylemiştik. Odun sobası kullanmak yasalarca yasaklanmış olabilir ama acil durumlarda müsamaha gösterileceğini varsayabiliriz. Dolayısıyla, normal zamanlarda kullanmamakla birlikte, yedekte bir odun sobası olabilir. Bir odun sobası edinip yedekte tutmanızı tavsiye ediyorum. Ne söylediğimi anlayabiliyor musunuz?

Sözü edilen bu döngü aslında Gaia için çok yararlıdır. Gezegendeki doğal yaşamın belirli türlerinin yeniden canlandırılması için Gaia düzenli olarak

böyle döngülerden geçer. Örneğin, resiflerin yok olduğunu düşünüyor olabilirsiniz ama insanların yaşamaya başlamasından çok önceki dönemlerde resifleri görebilseydiniz, o zamanlar da resiflerin öldüğüne şahit olurdunuz. Okyanuslarda işler kısmen böyle yürür. Her soğuk döngüden önce mutlaka bir sıcak dönem olur. O dönemde buzullar geri çekilir ve daha sonra kaybettikleri alanı yeniden kazanırlar. Bundan önce bu dönemler birçok defalar ortaya çıkmıştır. Bu döngüler sürekli tekrarlanır.

Bu durumu artık bildiğimize göre gerekli hazırlıkları yapabilir ve komşu eyaletlerle birlikte soğuk dönemi en az hasarla atlatabilirsiniz. Soğuk döngü gelmektedir ve hava soğuyacaktır. Şimdi Nisan ayındayız ve işe bakın ki, dışarıda kar yağıyor. Ne tesadüf ama! Üzerinde konuşmak istediğim ilk konu buydu. Sevgili dostlar, hazırlıksız yakalanmayın. Eğer şüpheleriniz varsa, bir süre bekleyin ve bilim insanlarının söylediklerini takip edin. Sözü edilen döngünün şiddetli bölümü 15-20 yıl sürecektir.

Bundan sonraki birkaç yıl boyunca en soğuk ve sıcak kış mevsimleri olacaktır ama genel olarak soğuk hava geçmişe nazaran daha uzun sürecektir. Hazırlık yapmak için zamanınız olduğuna göre bunu kötü haber olarak nitelemeye gerek yoktur. Sevgili dostlar, insan ırkı olarak gezegende kalmaya ve bilincinizi geliştirmeye karar verdiniz. Bunun için yiyecek ve

diğer ihtiyaçlar bağlamında yaşamın serpilip geliştiği bir gezegene ihtiyaç vardır. Bu döngü, daha önce de olduğu gibi, işte bunu temin edecektir. Okyanuslar eski canlılıklarına kavuşacaklardır.

Şimdi değineceğime söz verdiğim konuya gelebiliriz. Kaç yaşındasınız? Bu bağlamda size bazı temel hakikatleri söyleyeceğim. Başlık "Yaşamı Uzatmak İçin Bilincin Kullanılması" olacaktır. Size yaşınızı sorsam, son derecede doğrusal bir iş yapar ve cevabı bilen bedenimize sormak yerine, doğumunuzdan itibaren geçen yılları sayardınız. Böylece gerçekten de yıl olarak yaşınız ortaya çıkardı ama ömür süreniz belli olmazdı.

Tarihe bakıldığında çok uzun dönemler boyunca ortalama ömür süresinin 40 yılı aşmadığı görülür. Bugün ise ortalama yaşam süresi olarak 80 yıldan söz edilmektedir. Bedeniniz bunu biliyor mu? Ömür sürenizin ne kadar ola-

cağı ile ilgili olarak ne düşününüz-sunuz? Şimdi başka bir soru sorayım. Bu beklenti işine kim bakıyor? Aslında tüm bunları size bilgi vermek amacıyla söyledim. Ömür süreniz bir bilim insanı veya herhangi bir yerde toplanmış olan veriler tarafından belirlenmiyor. Sizler yaşamınızın büyük bölümünde sadece varlığını sürdürdünüz ve yaşam süresi beklentisinin ne kadar olacağına baktınız. Ortalama yaşam süresine bakarak ne kadar uzun yaşayabileceğiniz hakkında bir fikir edinmeye çalıştınız.

Şimdi olaya başka bir açıdan bakalım. İnsan bedeni esas olarak yüzlerce yıl yaşamak için tasarlanmıştır. Bugün itibarıyla bu kadar uzun yaşamıyor olmanızın nedeni, bilincinizin şu aşamada olduğu seviyede bedeninizin 80 yıldan daha fazla yaşayacağına inanmamasıdır. Oysa tasarım yüzlerce yıldır. Eğer bedenimize kaç yaşında olduğunu sorarsanız, bildiği için yılları saymayacaktır.

Adli tıpta yapılan bazı testler sayesinde bedenın kaç yaşında olduğunu belirlemek mümkün olmaktadır. İşın ilginç tarafı, bu testler yapıldığında sonuçları daha da eskiyi göstermektedir çünkü kimyasal yöntemler kullanılmakta ve sağlık durumu ölçülmektedir. Bir şekilde beden doğumdan itibaren işlevsiz hale geleceği noktaya ne kadar zamanda ulaşacağını bilmekte ve an itibarıyla nerede olduğunu söyleyebilmektedir.

Yaşınız hakkında hiçbir fikriniz olmadığı için bedene sormak zorundasınız. Ancak, eğer beden bunu biliyorsa, o zaman ölçmeye ne gerek var? Bu bağlamda herhangi bir etkiniz olabilir mi? Ya kaç yaşında olduğunuzu ve ne kadar yaşayabileceğinizi herhangi bir bilimsel araştırmadan veya Dünyada yaşamış olduğunuz yıllardan tümüyle bağımsız şekilde tam olarak belirleyebilirsiniz. Birçoğunuz neden söz ettiğimi zaten biliyor. Önümde oturan yaşlı ruhlar benim neden söz ettiğimi biliyorlar.

Bir insanın Dünyada kaç yıl geçirmiş olduğundan farklı olarak beden kişinin aslında daha genç olduğunu söyleyecektir. Dünyada geçirilen yılların sayısı sadece istatistikî bir ölçüdür. Bu hususta tam açıklık olsun istiyorum. Eğer biraz önce söylediğim doğruysa, kişi yaşadığı yıllardan nasıl daha genç olabilir? Ya beden saatini düşünce, eylem ve davranış tarzınızla bir şekilde yeniden ayarlayabiliyorsanız? Bu

durumda şu beyan ortaya çıkmaktadır: Sevgili dostlar, düşünce tarzınız yaşam sürenizi veya ölüm zamanınızı belirlemektedir. Bu hoşunuza gitti mi?

Hiç kimse ölüm zamanı hakkında konuşmak istemez. Ölümü ertelemeye veya yaşamı uzatmaya ne dersiniz? Neden bazı tablolara uygun şekilde yaşamak zorunda olursunuz ki? Size bazı hakikatleri söyleyeceğim. Daha sonraki zamanlarda bilim bazı harika keşiflerin yapılmış olduğunu ilan ederse şaşırmayın. Böyle bir durum ortaya çıkarsa, bu celseye geri dönmenizi ve yeniden dinlemenizi istiyorum. Çünkü bu keşifleri ben bugünden söylüyorum. Beklenen yaşam süresi tümüyle bilinç tarafından kontrol edilmektedir.

Bazı insanlar Kryon'un neden düşüncelerle hastalıklardan kurtulmanın mümkün olduğunu söylediğini sorgulamaktadırlar çünkü onlara göre bir insanın düşüncelerinin kişiye musallat olabilecek hastalıklarla herhangi bir ilişkisi olamaz. Bu şekilde düşünen entelektüellerden birisi olmanız durumunda söylediklerimi hiç anlamadığınız ortaya çıkmış olur. Yaşam süresi beklentinizi değiştirebilecek olan dört husustan söz edeceğim.

Ya şimdi size bilinç düzeyi daha yüksek olan bir insanın hastalıklara karşı çok dirençli olacağını çünkü hücre sel yapının hastalık durumunun farkına varacağını ve ne yapılması gerektiğini bileceğini söylersem bu size fazla uçuk

mu gelir? Aslında bilinç düzeyi hastalıklarla çok yakından ilgilidir. Şifa bulmaktan, iyileşmekten söz ettiğinizde Dünyanın her tarafında zaman zaman görülen bir özel durumu nasıl izah ediyorsunuz? Ani iyileşmeden söz ettiğimi anlamışsınızdır. Bir kutsallık anında insanın bilincinin hastalığı istemediğini söylüyor ve beden de derhal bu emre itaat ediyor olması mümkün olabilir mi? Böylesine mucizelerin kişinin kendisi tarafından yaratıldığı hiç aklınıza gelmiş miydi? Düşünceler bağlamında bir insanın ne kadar gücü olabilir?

Birinci husus şudur: Siz kimsiniz? Sizler çoğunlukla anne ve babalarınızın ne olduğunuz veya kim olabileceğiniz veya olamayacağınızla ilgili olarak söyledikleri sözlerin ürünüsünüz. Bazılarınızın yetiştirilme tarzı çok iyiyken, bazılarınızınki hiç de o kadar iyi olmayabilir. Anne ve babalarınız size ne söylediler? Kendi başınıza bir karar verme imkânından yoksun olduğunuz dönemde kim olduğunuzla ilgili olarak neler gördünüz ve hangi tecrübeleri edindiniz? Size her şeyi yapabileceğiniz mi yoksa hiçbir şeyi yapamayacağınız mı söylenmişti?

Biraz tartışmalı bir husus olsa da buna bir ilave yapmak isterim. Kendi kararlarınızı verecek yaşa geldikten sonra, dua ettiğiniz tapınağa gittiğinizde size kirliliğe doğduğunuz söylendiğinde nasıl bir tepki verdiniz? Dünyaya ıstırap çekmek için

geldiğinize inanıyor musunuz? Tanrı'nın ıstırap çekmenizi istediğine inanıyor musunuz? Eğer inanıyorsanız, nedeni size bunların söylenmiş olmasıdır.

Birçoğunuz uyanmaya başladıktan sonra işlerin ebeveynleriniz veya başkaları tarafından size anlatılmış olduğu gibi olmadığını anladınız. Kendi bedeninize şifa vermek gibi daha önce size hiç kimsenin söylemediği bazı şeyleri yapabileceğinizi fark ettiniz. Bedeniniz ne ve kim olduğunuz bağlamında düşüncelerinize tepki verir. Eğer hiçbir şey olmadığını düşünürseniz, o zaman uzun süre bizimle birlikte olmayacağımızı söyleyebilirim. Eğer buraya ıstırap çekmek için geldiğinize inanıyorsanız, bedeniniz bunu duyar ve gereğini yapar.

Hal böyle olduğuna göre, muhteşem olduğunuzu, merkezi kaynak tarafınızdan yaratıldığınızı, içinizde ebedi bir ruh olduğunu ve ne kadar uygunsa o kadar süreyle burada olacağınızı söylerseniz ne olur? Bedeniniz bunları dinleyecek ve kendisini bu sözlere göre ayarlayacaktır. Hattâ hücrelerinizin bir toplantı yaptıklarını ve patron siz olduğunuza göre verdiğiniz talimatlara uymaya karar verdiklerini zihninizde canlandırabilirsiniz. Kutsal tarafınız patrondur. Siz neden muhteşem olmakta başka bir şey olabilirsiniz ki? Size kim böyle bir şey söylemiş olabilir? Büyük ihtimalle güvendiğiniz bir kişi olacaktır

ve yine büyük ihtimalle o kişi veya kişiler, yanlış olsa da, gerçekten de böyle düşünmüşlerdir. Burada oturup dinlemenizi ve söylediklerimin gerçek olduğunu anlamanızı istiyorum. Bu bir numaralı husustu.

İki numaralı husus şudur: Geçmişiniz hakkında ne düşünüyorsunuz? Yakın zamanda gerçekleştirilen bir celsede size endişe, ıstırap veya kalp acısı veren her türlü geçmiş olayı affetmenizi söylemiştim. Bu celse bundan biraz farklı olmakla birlikte yine de çok yakındır. Bana geçmişinizden söz edin. Eğer sizin yanınıza otursam ve siz bana anlatmaya başlasanız, neler söylediniz? "Kryon bugün burada olduğum için çok memnunum. Geçmişim çok kötüydü. Benim başıma senin hiç bilmek istemeyeceğin birçok şey geldi. İnsanlar beni kandırdılar, bana ihanet ettiler ve kalbimi acıttılar. Bu noktaya gelene kadar çok kötü olaylarla başıtmek zorunda kaldım." şeklinde mi konuşurdunuz? Eğer durum böyleyse, o zaman neden çok kısa süre içinde öleceğinizi de eklemiyorsunuz?

Size geçmişinizi sorduğumda, kim olduğunuzu ve nereden geldiğinizi bildiğiniz için yol boyunca bazı sorunlarla başa çıkmak zorunda kalmakla birlikte her durumda görkemlinizin size yardımcı olduğunu söyleyebilirsiniz. Bu yüzden de yol boyunca bazı hayal kırıklıkları ve ihanet durumları ortaya çıkmış olsa da, siz kendinizi tümüyle

topladığınız için bunlar artık diğerlerinin sorunu olmuştur.

Eski enerjinin hâkim olduğu gezegende yaşamış olmanıza rağmen ne yaptığınızı bildiğiniz ve görkemlinizin farkında olduğunuz için bu noktaya gelebilmiş olduğunuzu söyleyebilirsiniz. Diğerleriyle konuşurken başınıza gelenler hakkında söylediklerinizi yeniden değerlendirip bunları olumlu biçimde ifade edebilir misiniz? Geçmişte ıstırap çekmiş olduğunuzu düşünseniz bile, bunu farklı olarak ifade edin. Görkemli bir yaratık olduğunuz için bütün zorluklarla başa çıkabildiğinizi ve dolayısıyla bundan sonraki hiçbir yaşamınızda bunları yeniden tecrübe etmek zorunda kalmayacağınızı dile getirebilirsiniz. Böylece bedeniniz bu konuşmaları dinlediğinde buraya ıstırap çekmek için gelmediğini anlayacaktır. Uyanan bir akaş dikkat etmeniz gereken şeyleri size söyleyecektir. Sizler çok daha iyisine doğru geliyorsunuz. Geçmişiniz hakkında ne düşünüyorsunuz? Bu iki numaralı husustu.

Şimdi üç numaralı hususa geldik: Geleceğiniz hakkında ne düşünüyorsunuz? Bazılarınız geleceğin geçmiş gibi olması halinde işlerin çok nahoş olacağını söyleyebilirler. Böyle düşünenlerin kısa süre içinde Dünyadan ayrılacaklarını söylemek falcılık yapmak olmayacaktır. Gelecekte korkan birçok insan var ve bu insanlar bedenlerindeki her hücre ile bilinçli olarak

kendilerine bir hedef seçmekte ve hücrenel yapıya muhtemelen burada olmamaları gerektiğini söylemektedirler. Bedeniniz ve hücrenel yapınız söylediğiniz her sözü dinlemektedir. Tabii ki geleceği bilmiyorsunuz ama önünüzde uzanıp gitmekte olan tren yolunu ışığınızı ile aydınlatırsanız, yol boyunca hep aydınlık içinde olursunuz. O zaman size yarın kesin olarak aydınlıkta olacağınızı söyleyebilirim. Yarından sonraki gün için kafanızı yormayın çünkü henüz o noktada değilsiniz. Sizler ışık işçileri ve muhteşem olduğunuza göre nerede olursanız olun, ışığınızı yayabilirsiniz. Geleceğiniz bu durumu yansıtacaktır. Sonuç olarak uzun bir yaşamınız olacaktır.

DNA'nız bilinci dinlemek üzere programlanmıştır. DNA tarafından yapılan genler sizi dinlemek üzere programlanmıştır. Onlara gelecek hakkında neler söylüyorsunuz? Korkulardan mı söz ediyorsunuz? Her duruma ışığınızı yayarak gireceğinizi ve sağ ve salim olarak diğer taraftan çıkacağınızı mı söylüyorsunuz? Daha yüksek seviyedeki bilinci dinleyecek kadar gelişmiş bir hücrenel yapı olması durumunda ne olacağını size söylemek istiyorum. İçinizde bir işleme tabi tutma sistemi vardır ve buna, bu durumda değişecek, daha sağlam hale gelecek bağışıklık sistemi de dâhildir. Bu durumda hastalıklar artık sizin semtinize uğramayacaklardır. Zira sizler ışık içinde ve ışıkla çalışıyorsunuz ve bu yüzden

de buradasınız. Neler düşündüğünüzü ve neler söylediğinizi bilen bir hücrenel yapı, yaşamınızı hekimin söylediğinden çok daha uzun hale getirecektir.

Şimdi dördüncü hususa geldik: Aslında bu dördüncü hususu birinci husus olarak anlatacaktım ama başlarken değişiklik yaptım. Bunu tarif etmek biraz zor olacak. Birkaç ay önce Hawaii'ye gittiğimizde Pleiadeslilerin öğretilerinin ne kadar güzel ve önemli olduğundan söz etmişim. O dönemde herkesin öğrendiği, insanlığın ve yaşamın temel unsurlarının öğretildiği bir kalıptan söz etmişim. Öğretideki beş çubuktan birisi yaşamın uzatılması ile ilgiliydi. Bu çubuk gizlidir. Çocuklar ilk dönemlerinde bu konu üzerinde pek çalışmazlardı ama biraz büyüdükten sonra çalışmalar yapmaya başlardı.

Geçmişteki celselerden birinde, etkilmeden perdeyi aşip geçen şeylerden birisinin gülme eylemi olduğunu söylemişim. Perdenin diğer tarafına geçtiğinizde güler misiniz? Evet, kendine özgü bir şekilde olsa da, diğer tarafta sürekli gülersiniz. Hattâ isterseniz ışık isminizin sürekli olarak neşe ve gülme ile parladığını bile söyleyebilirsiniz. İşte şefkat böyle bir şeydir. Şefkat insanı özgürleştirir ama aynı zamanda tüm güzelliğiyle neşeyi ortaya çıkarır ve hattâ huzur haline yol açar. Şefkat sayesinde çocukluk zamanında henüz hiçbir şeyin farkında olmadığınızı, dünya endişelerinden

bihaber olduğunuz ve oyun oynamaktan başka hiçbir derdinizin olmadığı dönemde olduğu kadar sevinç dolu olabilirsiniz.

Beden bu durumun farkına varır ve bu sayede çok uzun bir yaşam sürebilirsiniz. İçinizdeki çocuk belli belirsiz, zorlukla farkına varılan bir şey değildir, eğer üstü bilhassa örtülmemişse kendisini açığa vurur. Eğer içinizdeki çocuğu görkeminizle bulabilirseniz, neşe ve gülmenin önünde hiçbir engel kalmaz ve zaten bu yüzden bu son değil, ilk iş olmalıdır. Daha önce hiç başınıza gelmemiş bir olayla karşı karşıya kalmanız halinde, neler olacağı veya olabileceği hakkında hiç fikriniz olmadığı için yüzünüzde gülümseme mi olur yoksa korkudan kaynaklı olarak asık suratlı mı olursunuz? Etrafinıza baktığınızda ağaçların dallarında ve yapraklarında elmasları görüyor musunuz? Güzelliklere çekiliyor ve kendinizi onlara yakın hissediyor musunuz? Yaşamınızda neşe var mı? Eğer neşe yoksa bedeniniz bunu bilecektir. Neşesini kaybetmiş ve gelecekte pek beklentisi olmayan bir insanın bağışıklık sistemi, bırakın hastalıkları kormayı, onları davet ediyor olacaktır. Size doğruları söylüyorum.

Bu celseyi dinlemiş (veya okumuş) olan insanlar anlatılan dört hususu benimseyip kullanmak suretiyle ömür süresi beklentisini çok aşarak yaşamlarını onlarca yıl uzatabilir ve üstelik bu süreyi sağlıklı şekilde geçirebilirler.

Yaşlı ruhlar bu hususları öğrenecek, anlayacak, bilecek ve uygulayacaklar ve bu sayede hem daha uzun hem de daha sağlıklı bir yaşam süreceklerdir. Çoğu zaman ölüm zamanı uygundur ve hattâ bazen genç yaşta gelen ölüm de uygundur. Çünkü böylece insanlar geri gelip, yaşlanmış olacakları o süre içinde, yapamayacakları işleri yapabilirler. Burada ortalama yaşam süresinden, ortalama yaşam süresini uzatmaktan ve bu süreçte sağlıklı olmaktan söz ediyorum.

Tüm gün boyunca yapılan tartışmalarda ve verilen derslerde uyumlu tutarlılıktan, bilincin ne olduğundan ve nasıl ölçülebileceğinden söz edildi. Bilim son zamanlarda nihayet bilincin fizik olduğunu söylemeye başladı ve ben de size biraz önce fizik ve kimya bilimini kullanarak bilinç sayesinde Dünyada nasıl daha uzun süre kalabileceğinizi anlattım. Bunlar üzerinde düşünmenizi istiyorum. Biraz zaman harcarsanız, işin o kadar da zor olmadığını anlayacaksınız.

Sevgili dostlar, Pleiadian öğretisini en temel haliyle anlatmaya çalıştım. Her şeyin başında bilinç gelir! Gülme ve neşe anahtardır. Bunların bazıları sizler için yeni olabilir. Uygulamaya çalışın ve kendinizi nasıl hissettiğinize bakın. Bu akşam aranızdan birkaç kişiyle konuştum ve onlar da bunu hissettiler. Ben sizlerin isimlerinizi biliyor ve burada uzun süre kalmanızı istiyorum.

Ve öyledir. KRYON

“Lütfen Yeni Yılda
Aboneliğinizi
Yenilemeyi
Unutmayınız!..”

Değerli Okuyucularımız

Sevgi Dünyası Dergimiz
Haziran 2007 tarihinden
başlamak üzere yalnızca
abonelerimize ulaşmaktadır.

Bizlerle olmaya devam etmek istiyorsanız,
Haberleşme Adresi: sevgidunyasiyayinlari@gmail.com
En içten sevgilerimizle
Sevgi Dünyası

Adı, Soyadı: .....

Adres: .....

Posta Kodu: .....

İlçe: .....

İl: .....

Tel: .....

2018 yılı için tek dergi fiyatı: 10.00 TL

Abone ücreti: Yurt içi 120.00 TL

Yurt dışı 140.00 TL

Posta Çeki No: 10214085 (Sevgi Yayınları)

İş Bankası IBAN: TR77 0006 4000 0011 0180 6837 24

Ayşegül Kayserilioğlu hesabı

Kişisel Gelişim Programları
Şirketlere Özel
Koçluk Hizmeti
Telkinle Zayıflamak
Telkinle Sigara Bırakmak
Evlilik Okulu
Çocuk ve Gençlik Sorunları
Ölçme ve Değerlendirme
Eğitim

PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK MERKEZİ

Tel: (0216) 414 25 10
E-mail : tanaltay@psikolog.org
www.psikolog.org • www.tanaltay.com

TANALTAAY